ุสรณ์

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล

อนุสรณ์

ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล

ณ ฌาปนสถานกองทัพอากาศ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร

เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดี ที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๑

เจ้าภาพ
ขอกราบขอบพระคุณ
ทุกท่าน
ที่ได้มีเมตตาจิตช่วยเหลือ
และ
ร่วมในพิธีพระราชทานเพลิงศพ
นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล
จาก
เรณู ดวงนิล ภรรยา
วรินทร์ ดวงนิล บุตร

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล

ชาตะ : ๑๘ สิงหาคม ๒๔๗๓

มรณะ : ๒ สิงหาคม ๒๕๒๑

ประวัติ

ของ

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล เกิดเมื่อวันอังคารที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๔๗๓ ณ บ้านในกรมรักษาที่หลวง ตำบลหัวลำโพง (รองเมือง) อำเภอปทุมวัน จังหวัดพระนคร บิดาชื่อ นายนวล ดวงนิล (ถึงแก่กรรม) มารดาชื่อ นางใช้ ดวงนิล (ถึงแก่กรรม) มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๔ คน คือ

๑. นาง นิชิน บัวแก้ว
๒. นาย วิเชียร ดวงนิล
๓. นาย ปรีชา ดวงนิล (ถึงแก่กรรม)
๔. นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล

การศึกษาเบื้องต้น

พ.ศ. ๒๔๙๐ จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ ที่โรงเรียนมัธยมวัดบวรนิเวศ

พ.ศ. ๒๔๙๖ จบชั้นประโยคครูมัธยมการช่าง โรงเรียนเพาะช่าง

เข้ารับราชการกองทัพอากาศเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗

วุฒิการศึกษา (เพิ่มเติม) เมื่อเข้ารับราชการแล้ว

พ.ศ.	ศึกษาวิชา	สถานที่ศึกษา
๒๕๐๖	ผู้บังคับฝูง	โรงเรียนนายทหารอากาศชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๘ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
๒๕๑๘	เสนาธิการทหารอากาศ	โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ รุ่นที่ ๒๐ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ชีวิตสมรส

สมรสกับ นางสาว เรณู ปานพ่วงศรี มีบุตรชาย ๑ คน คือ

นายวรินทร์ ดวงนิล กำลังศึกษาที่โรงเรียนมัธยมวัดบวรนิเวศ ชั้น ม.ศ. ๕ ในปี ๒๕๒๑

ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ

เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เครื่องหมาย ทอ. ๒๔๙๗

กท. ๓๔๙ = ๓๙๗๓๓๐๐๓๔๙

ยศทหาร

๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็น ว่าที่เรืออากาศตรี

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็น เรืออากาศตรี

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็น เรืออากาศโท

๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๓ เป็น เรืออากาศเอก

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็น นาวาอากาศตรี

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็น นาวาอากาศโท

๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็น ว่าที่นาวาอากาศเอก

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็น นาวาอากาศเอก

ตำแหน่ง

๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นประจำกองการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นสำรองราชการ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นประจำกองการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นรองหัวหน้าอุปกรณ์การศึกษา กองตำราและอุปกรณ์การศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นรองหัวหน้าอุปกรณ์การศึกษา กองตำราและอุปกรณ์การศึกษา กองพัฒนาการศึกษา วิทยาลัยการทัพอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นหัวหน้าอุปกรณ์การศึกษา กองตำราและอุปกรณ์การศึกษาวิทยาลัยการทัพอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นรักษาราชการ หัวหน้าอุปกรณ์การศึกษา กองสนับสนุนกองบังคับการ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นหัวหน้าอุปกรณ์การศึกษา กองสนับสนุน กองบังคับการ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นนายทหารนักเรียน กองการปกครอง โรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และ เหรียญ

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ได้รับ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้รับ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้รับ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้รับ จตุรถาภรณ์ช้างเผือก

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้รับ เหรียญจักรมาลา

๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้รับ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล เมื่อยังมีชีวิตอยู่มีจิตศรัทธาเลื่อมใสเคารพในหลวงปู่แหวนมาก ได้หาโอกาสไปนมัสการหลวงปู่แหวนถึงวัดดอยแม่ปั๋ง จังหวัดเชียงใหม่ เสาะหารูปและเหรียญหลวงปู่แหวนมากราบไหว้ แม้ในที่ทำงานก็มีรูปหลวงปู่แหวนติดไว้บูชา

ในโอกาสจัดพิมพ์หนังสือชำร่วยแก่ผู้มีพระคุณมาในงานพระราชทานเพลิงศพของนาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล นี้ **พลอากาศตรี สง่า ภัทรฉวี** รองเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งได้มีอุปการคุณต่อผู้วายชนม์และครอบครัวเป็นอย่างมาก เห็นว่าน่าจะได้พิมพ์เรื่องราวและเหรียญที่ระลึกหลวงปู่แหวนขึ้นเป็นอนุสรณ์ ได้นำความหารือ **พลอากาศโท ไสว ช่วงสุวนิช** เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งก็เห็นพ้องด้วย จึงได้มอบหมายให้ **นาวาอากาศเอก ประเสริฐ สัชฌุกร** และ **นาวาอากาศเอก ภู่ สุขสุเมฆ** ร่วมด้วยคณะ **โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ** ดำเนินการรวบรวมและจัดทำหนังสืออนุสรณ์ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ได้มีผู้เอื้อเฟื้อภาพเหรียญและเรื่องราวของหลวงปู่แหวนมาช่วยอีกหลายท่าน เป็นการแสดงความไว้อาลัยต่อผู้วายชนม์ เจ้าภาพจึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีอุปการะในครั้งนี้.

รับพระราชทานประกาศนียบัตร และเข็มนภาธิปัตย์
สำเร็จการศึกษาโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ

ฉลองกับครอบครัวและเพื่อน ๆ

กับนายไปวัด

กับครอบครัวอยู่บ้าน

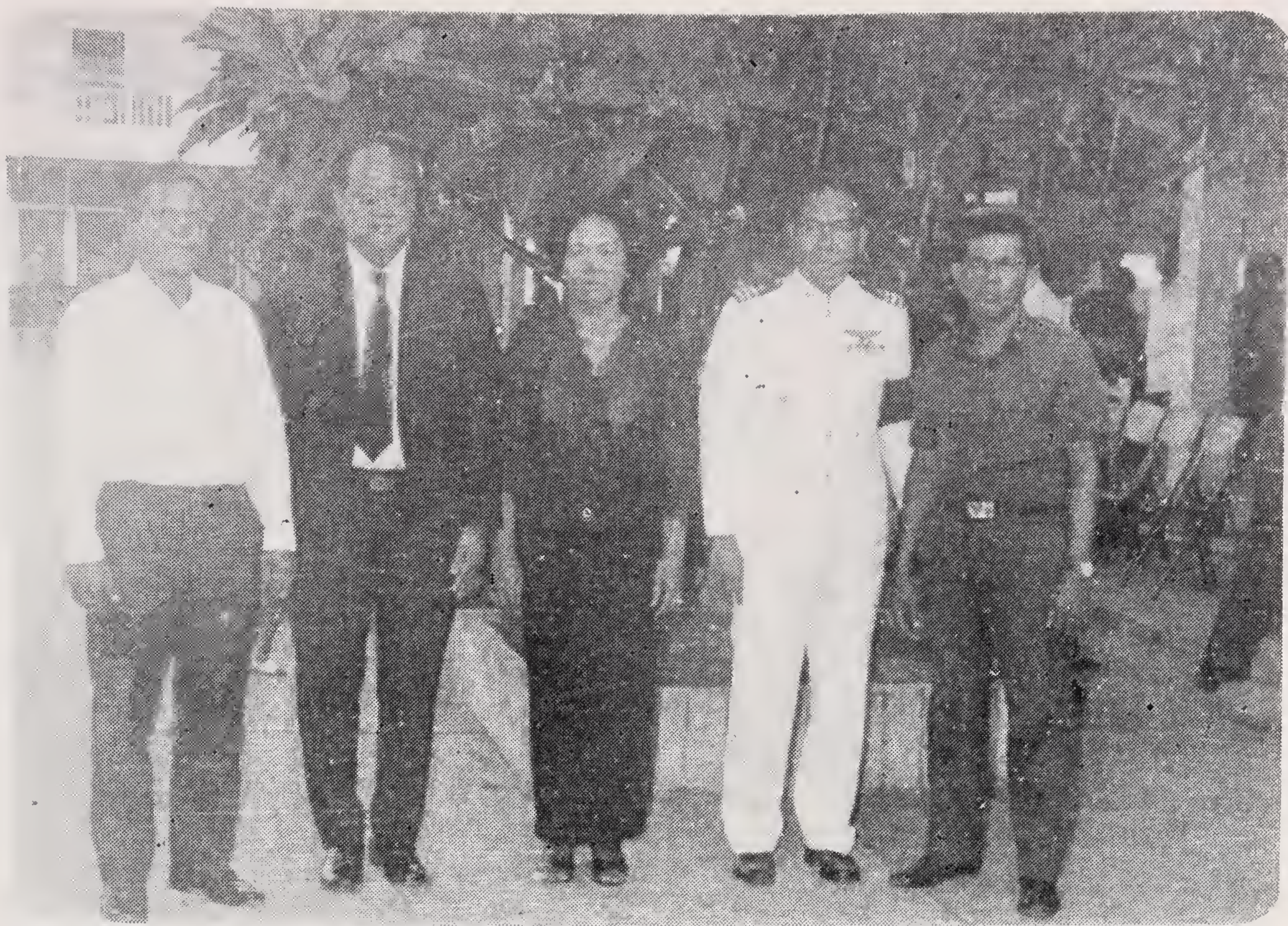

กับเพื่อนไปราชการ

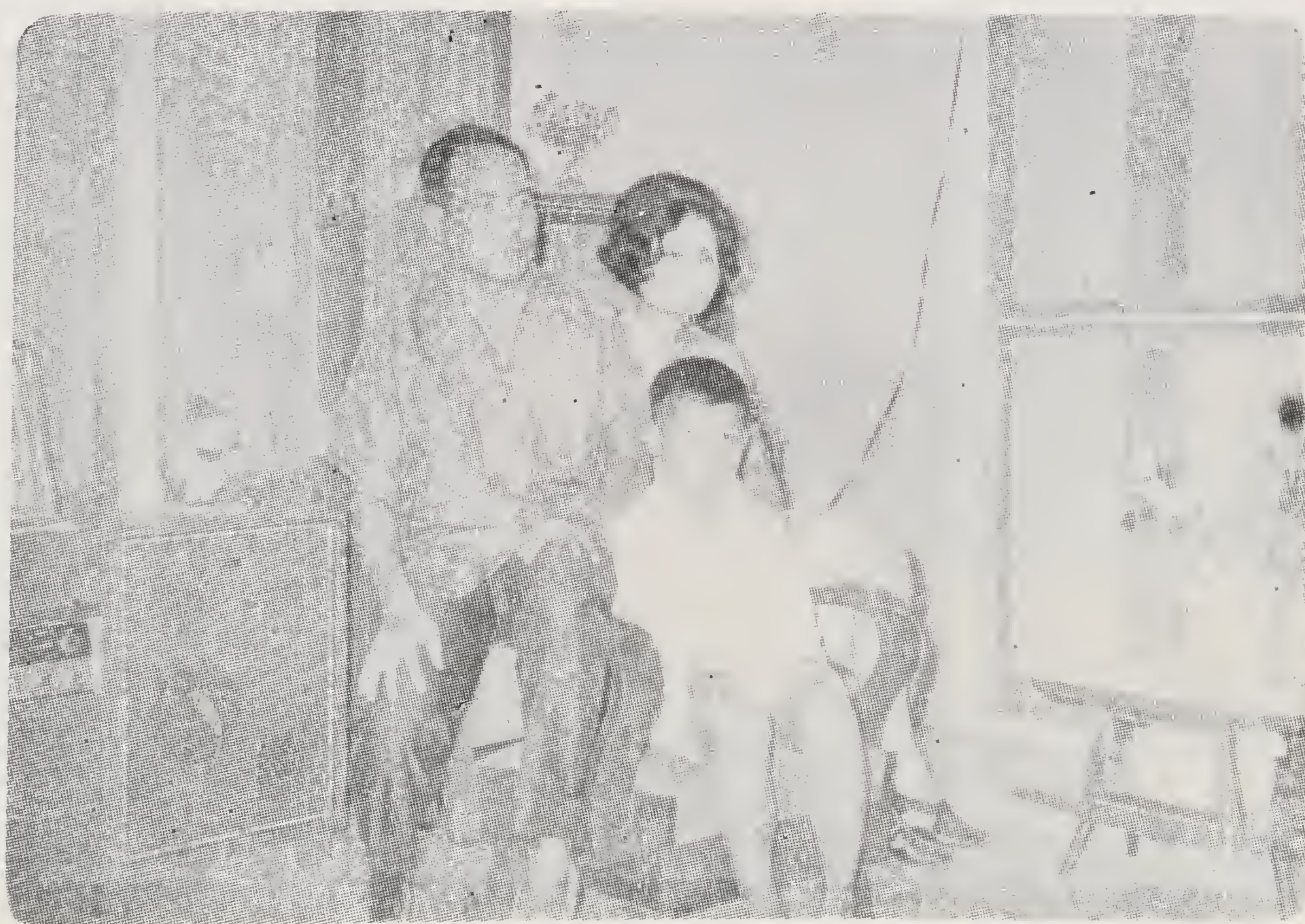

ทำบุญ

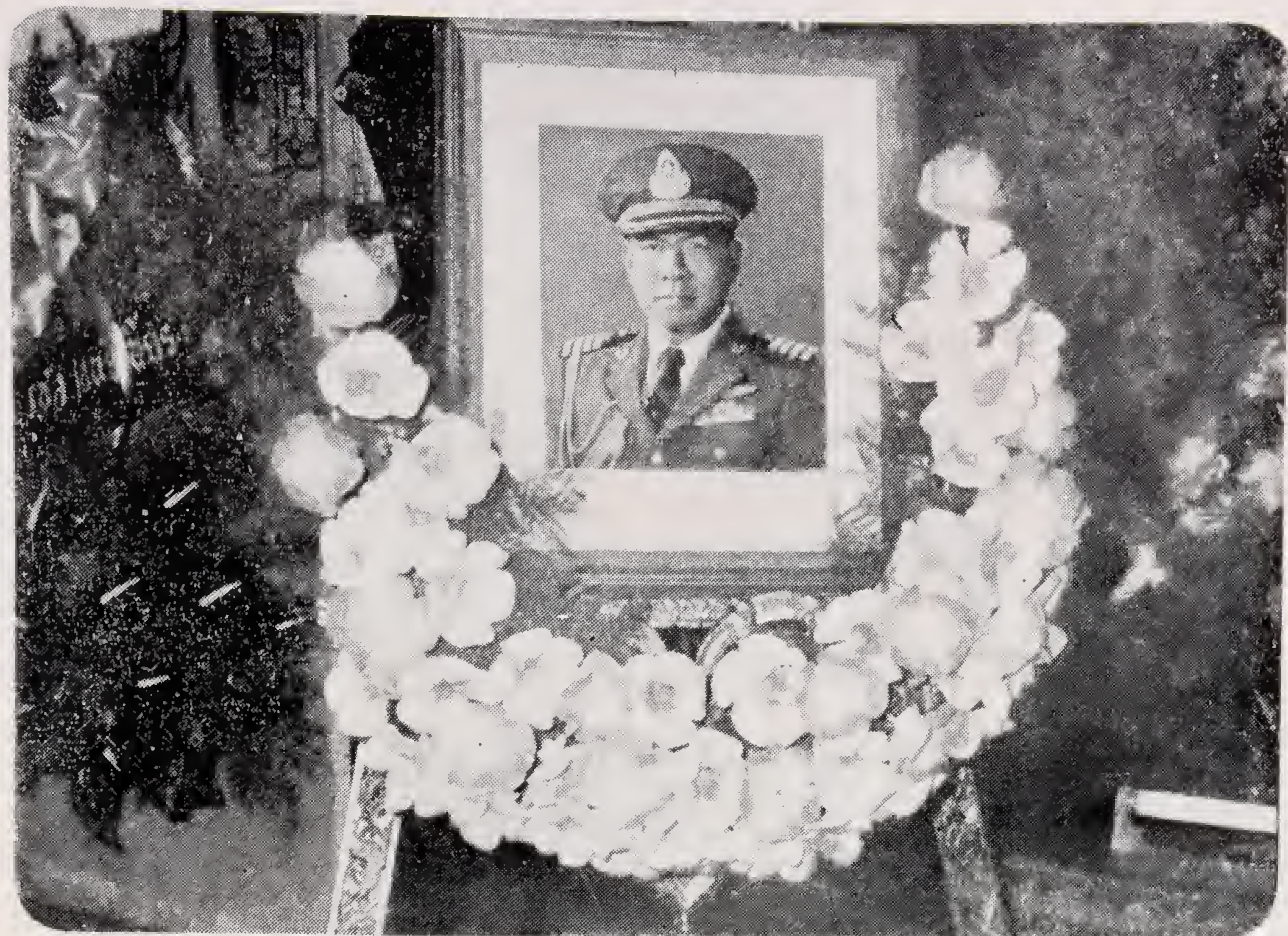

กับพี่น้อง "ดวงนิล"

กับเมียและลูก

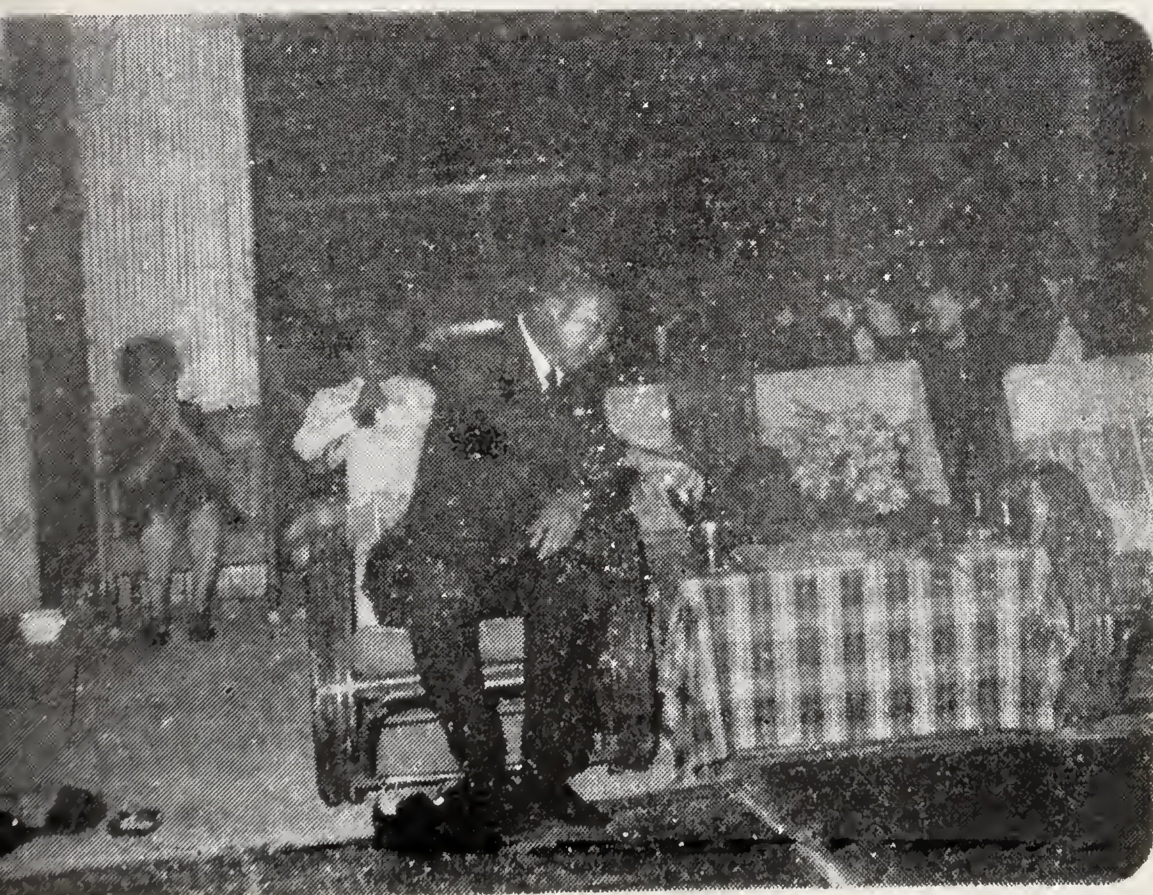

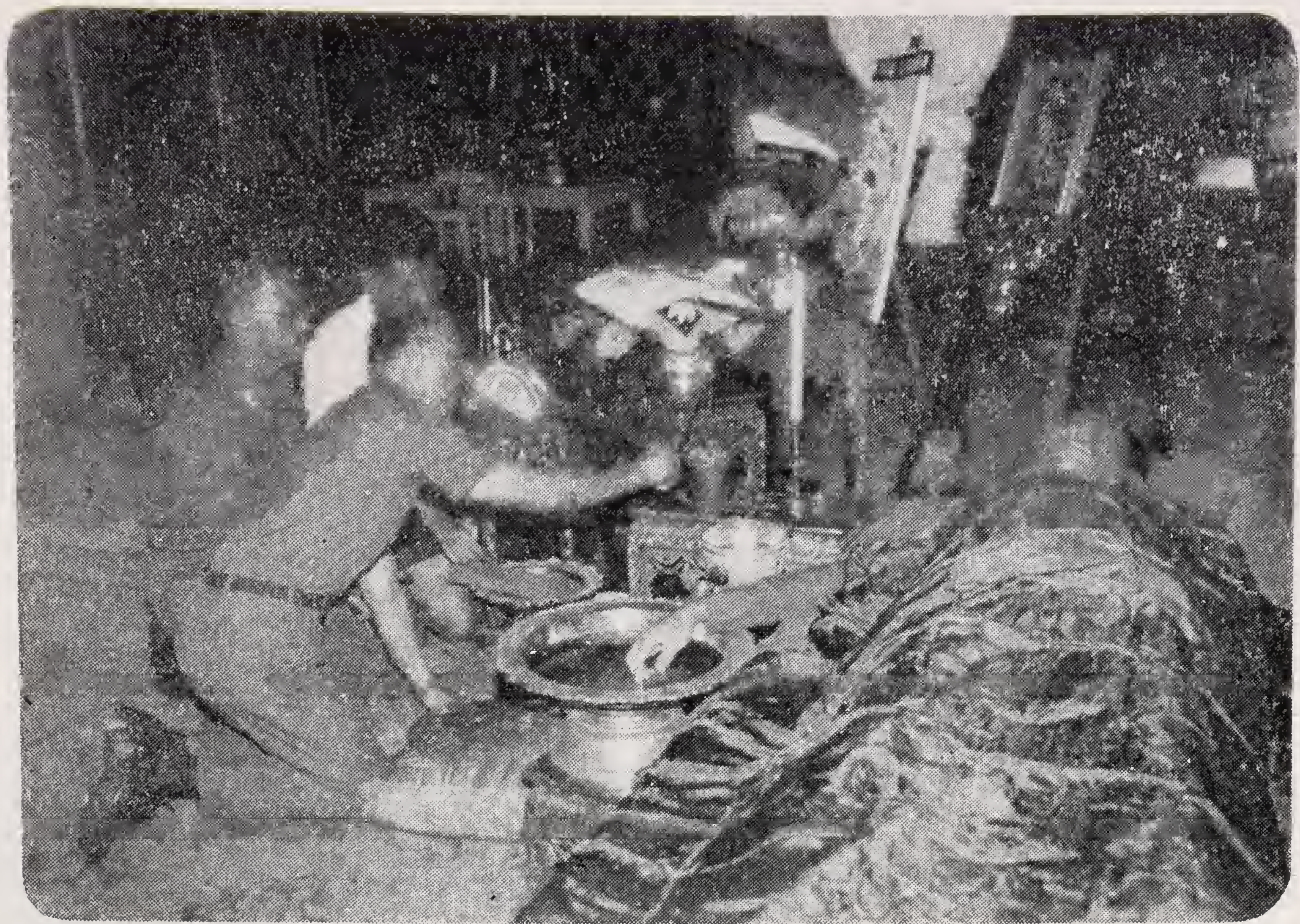
พลอากาศเอก หะริน และ
คุณหญิง สว่างจิต หงสกุล

พลอากาศเอก ประเสริฐ
ห่วงสุวรรณ

พลอากาศโท อุสาห์ ชัยนาม

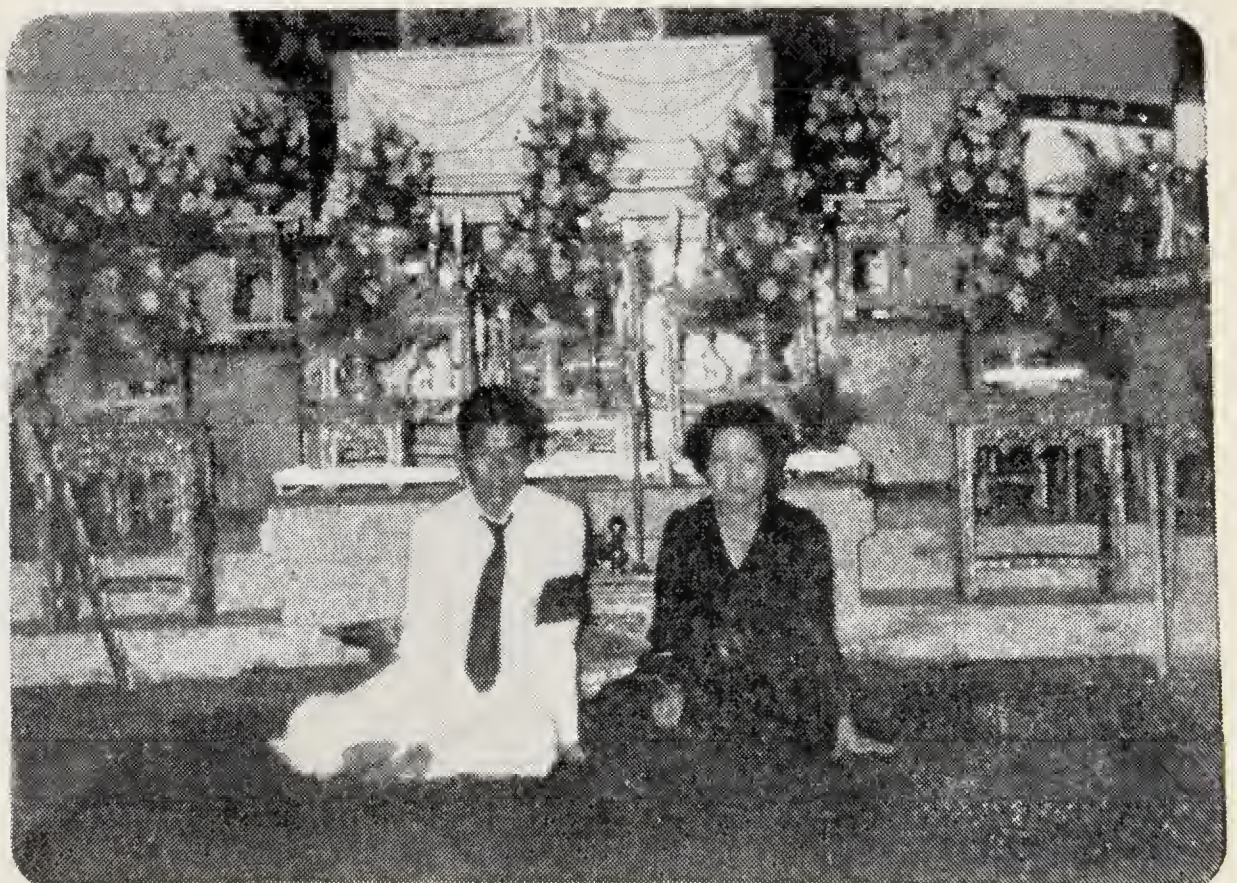
พลอากาศโท ไสว ช่วงสุวนิช

เรณู – วรินทร์ กับ พลอากาศโท สง่า ภัทรฉวี

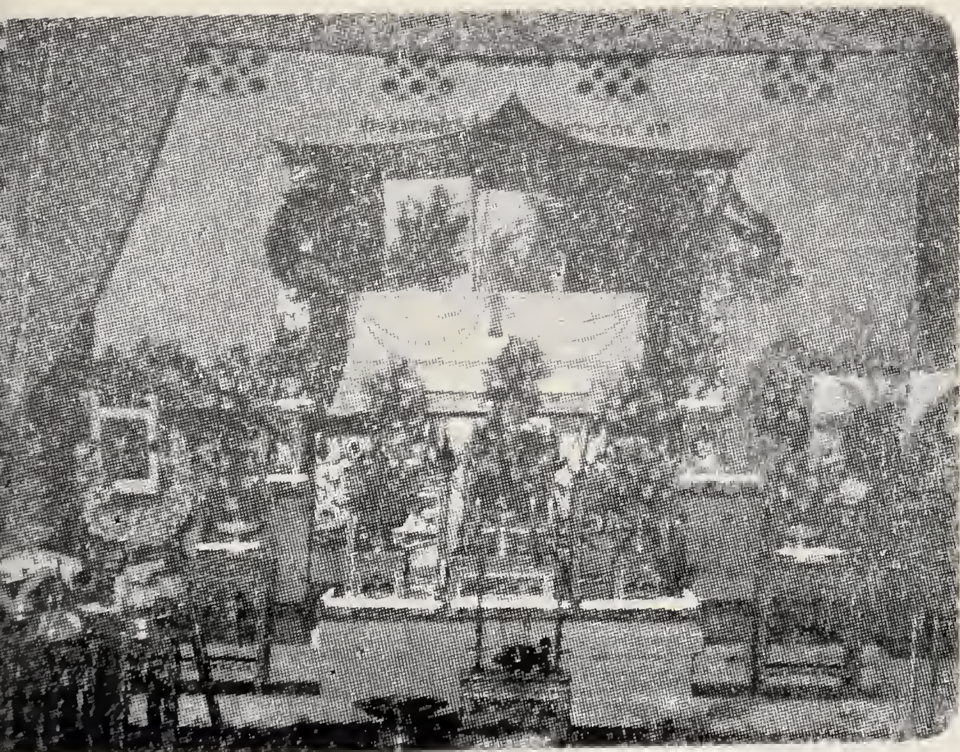

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล
ประธานสภานิติบัญญัติ

คุณหิรัญฯ ที่รัก โดยมรรยาทในการเขียนจดหมาย และโดยขนบประเพณีเราอาจเขียนคำว่า "**ที่รัก**" ต่อท้ายชื่อญาติ, มิตร หรือ ศิษย์ โดยไม่ต้องรักจริงๆก็ได้ แต่สำหรับ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ผมเชื่อว่าผู้บังคับบัญชา ผู้ใหญ่ และญาติ, มิตรทุกคนจะเขียนคำว่า "**ที่รัก**" ได้โดยสนิทใจ ไม่ตะขิดตะขวงอะไรเลย เพราะ **คุณหิรัญ** น่ารักจริง ๆ และทุกคนก็คงรัก **คุณหิรัญ** จริง ๆ เหมือนกัน

ผมรู้จัก **คุณหิรัญ** ตั้งแต่วันแรกที่ **คุณหิรัญ** เข้ารับราชการในกองทัพอากาศ โดยเฉพาะในกรมยุทธศึกษาทหารอากาศที่ผมเป็นเจ้ากรมอยู่ **คุณหิรัญ** เริ่มเข้ามาเป็นช่างเขียนฝีมือดีของกรมยุทธศึกษา ฯ แต่เมื่อรับราชการต่อมาไม่นาน **คุณหิรัญ** ก็แสดงอัจฉริยภาพออกมาว่า หาได้เป็นแต่ช่างเขียนอย่างเดียวไม่ แต่ได้เป็นศิลปินเกือบจะทุกแขนง ที่ช่วยให้อาจารย์โรงเรียนต่าง ๆ ของกรมยุทธศึกษา ฯ เบาใจ ตัวผมเองไม่ว่าจะเลื่อนขึ้นไปรับราชการในตำแหน่งไหน ก็คงถูกบังคับให้รักษาราชการเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศอยู่จนเกือบเกษียณอายุ แม้เมื่อพ้นตำแหน่งไปแล้ว ตลอดจนกระทั่งเกษียณอายุแล้วก็ยังคงถูกเกณฑ์ให้ไปสอน, ไปบรรยายในโรงเรียนและวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งในและนอกกองทัพ ทุกครั้ง

ที่จะไปสอน ก็ต้องรบกวนศิลปินคู่ใจของผมคือ **คุณหิรัญ** ให้ช่วยออกแบบ, ช่วยเขียนทั้งโปสเตอร์และแผ่นฉาย ในเวลาที่จำกัดเต็มทน ทั้ง **คุณหิรัญ** ก็มียศ, ตำแหน่งสูงเกินกว่าที่จะต้องมาทำงานอย่างนี้แล้ว

บางเวลาผมก็มี "ช่าง" อยู่หลายคนที่จะใช้ได้ แต่ไม่เคยถูกใจเหมือนคุณหิรัญ เพราะเขาคอยแต่รับคำสั่ง ไม่เคยช่วยออกความคิด, ไม่เคยประดิษฐ์พลิกแพลง หรือประยุกต์อะไรใหม่ ๆ แม้แต่ที่รับคำสั่งไปก็ทำไม่ได้อย่างที่ต้องการ

ผมไม่ชอบใช้ภาพซ้ำในการสอน และชอบติดตามเหตุการณ์ใหม่ ๆ เข้ามาประยุกต์ แม้มันจะห่างจากคำบรรยายไปหน่อย แต่ถ้าทำให้นักเรียนผู้ใหญ่นัยน์ตาสว่างก็ดีถมไปแล้ว ตอนแรก ๆ ก็ต้องออกความคิดมาก, ต้องอธิบายกันมาก ต่อมาเมื่อรู้ใจกันแล้ว ผมแทบจะไม่ต้องทำอะไรเลย เรียก **คุณหิรัญ** มาบอกว่า ผมจะสอนตอนนั้น มุ่งหมายถึงอะไร ภาพไหนจะให้เป็นวิชาการแท้ ๆ ภาพไหนจะให้ตลกขบขัน ภาพไหนจะให้เป็นปริศนา **คุณหิรัญ** ไปทำมาได้เรียบร้อยถูกใจทุกครั้ง แม้บางครั้งผมมีเวลาให้นิดเดียว แต่ต้องการให้ไปค้นรูปบางรูปที่ผมเคยเห็นในหนังสือพิมพ์ วัน เดือนไหนก็จำไม่ได้ **คุณหิรัญ** หัวเราะแหะ ๆ คล้ายกับว่า สั่งการอย่างนี้ มนุษย์มนาที่ไหนมันจะไปทำได้ แต่สองหรือสามวันต่อมา **คุณหิรัญ** ก็ทำเป็นสไลด์มาเสร็จ พร้อมทั้งภาพประกอบอย่างอื่นที่แถมมาให้ด้วยอย่างเหมาะสมและสวยงาม

เรื่องทำนองนี้พูดกันสามวันสามคืนก็ไม่จบ

คุณหิรัญ เป็นคนไม่ยอมอยู่นิ่ง ทั้ง ๆ ทำงานเต็มมือ รับใช้ทั้งผู้บังคับบัญชา, ผู้ใหญ่และเพื่อนฝูงอื่น ๆ แต่ก็ใฝ่หาวิชาใส่ตัวอยู่เสมอ ไม่มีอะไรที่ **คุณหิรัญ** จะทำไม่ได้ เขามีสโมสรการบินกัน **คุณหิรัญ** ก็เข้ารับการฝึกบิน จนได้เป็นนักบินจริง ๆ ไม่ใช่ติดปีกกิติมศักดิ์โก้ ๆ เท่านั้น, โรงเรียนเสนาธิการ ซึ่งนายทหารน้อยคนจะมีโอกาสสอบเข้าได้ และยิ่งน้อยลงไปอีกที่จะสำเร็จ **คุณหิรัญ** ก็สำเร็จออกมาอย่างงดงาม

คุณสมบัติอื่น ๆ ผมคิดว่าผู้บังคับบัญชาและเพื่อนฝูงหลายคนของ **คุณหิรัญ** คงจะเขียนกันมากแล้ว จะสรุปย่อ ๆ เท่าที่ผมรู้จัก **คุณหิรัญ** มาเป็นเวลาหลายสิบปีว่า **คุณหิรัญ** เป็น

นายทหารอากาศที่ดีมากคนหนึ่ง เป็นทั้งผู้บังคับบัญชาที่ดี และผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดี, เป็นเพื่อนแท้ของทุกคน และ **เป็นคนเสมอต้นเสมอปลาย**

โลกธรรมนั้น เป็นของประจำที่มนุษย์ทุกรูปทุกนามต้องประสบ ในยามเมื่อผมต้องมรสุมชีวิตหลายครั้งหลายหน โดยเฉพาะเมื่อไม่มีอำนาจวาสนาที่จะให้คุณให้โทษอะไรแก่ใครได้ **คุณหิรัญ** จะมาเสนอหน้าเศร้า ๆ ให้เห็น และถามทำนองเดียวกันทุกครั้งว่า "ท่านจะใช้อะไรผมบ้าง ขอได้กรุณาคิดว่าเหมือนเดิมทุกอย่าง"

แต่ในยามที่ผมเฟื่องฟู **คุณหิรัญ** มักจะหลีกเลี่ยงไม่มาพบจนต้องตามตัวกัน เมื่อถูกต่อว่าก็ยิ้มแห้ง ๆ บอกว่า "เห็นท่านมีคนคอยรับใช้มากแล้ว ใคร ๆ เขาจะคิดว่าผมมากวนท่าน"

ในบั้นปลายของชีวิต (ทั้งของผมและของคุณหิรัญ) ผมดีใจที่ได้เห็น **คุณหิรัญ** เข้าวัดเป็นประจำ ที่ใช้คำว่า "เห็น" ก็เพราะได้ไป **เห็น** จริง ๆ โดยไม่ได้นัดหมายกัน เราพบกันบ่อย ๆ ทั้งภาคเหนือและภาคอีสาน ณ สำนักพระอาจารย์ที่ให้แต่ "**ธรรม**" เพราะเราไม่สนใจเรื่องเครื่องลางของขลังอะไรนัก

คุณหิรัญที่รัก ผมไม่คิดว่าคุณจะอายุสั้น

คุณหิรัญ เป็นคนดีมากคนหนึ่ง ได้ทำประโยชน์ให้ชาติบ้านเมืองมามากแล้ว แต่ก็น่าจะมีโอกาสทำได้อีกมากกว่านี้ **คุณหิรัญ** ไม่มีท่าทางว่าจะมีโรคร้ายมารบกวนเลย ก่อนผมไปต่างประเทศก็ยังพบปะไหว้วานกันอยู่ ยังไม่ถึงสองอาทิตย์พอกลับมาก็ได้ข่าว **คุณหิรัญ** ตายเสียแล้ว ผมไม่มีโอกาสได้เยี่ยมเมื่อ **คุณหิรัญ** ป่วยหนัก ไม่มีโอกาสเห็นใจเมื่อตอนจะตาย แต่ภรรยาผมได้ไปขอเยี่ยมด้วยความลำบากลำบนเป็นที่สุด กว่าจะได้รับอนุญาต ทั้ง ๆ ที่อาการหนักจะไปมิไปแหล่ และพูดไม่ได้มานานแล้ว **คุณหิรัญ** ก็ยังจำได้ ยิ้มรับ, รับเอาพระที่ภรรยาผมนำไปมอบให้ และพูดคุยด้วยได้

ใจเราตรงกัน

ผมโชคดีที่ได้มีโอกาสร่วมงานกับ **คุณหิรัญ** แต่โชคร้ายที่ไม่ได้อยู่กับคนดี ๆ เช่นนี้นานพอ

ความตายเป็นสิ่งที่ไม่มีใครหลีกพ้น เรารู้สึกกันแต่เพียงว่า **คุณหิรัญ** ยังไม่ควรตาย เพราะ **คุณหิรัญ** ยังเป็นคนที่ลูกเมีย, พี่น้อง, เพื่อนฝูง, ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา

ต้องการ แต่เมื่อเลี่ยงไม่ได้ เราก็ต้องคิดในทางดีว่า ตายเสียแต่เมื่อชีวิตยังผุดผ่อง ไม่มีอะไรมัวหมองนี้ ลูกเมีย, เพื่อนฝูงจะได้ภูมิใจและสบายใจ ว่า ตลอดชีวิตที่แม้จะสั้นไปหน่อย **คุณหิรัญ** ได้บำเพ็ญแต่คุณงามความดี ไม่มีอะไรด่างพร้อย มีแต่คนเสียดาย ไม่มีใครสาปแช่ง และ **คุณหิรัญ** ได้เข้าทางถูกในพระพุทธศาสนาแล้ว จิตยึดมั่นจนวาระสุดท้าย พร่ำหา "**พระ**" จนสิ้นใจ

คุณหิรัญที่รัก วิญญาณของคุณต้องไปสู่สุคติแน่นอน ผมและครอบครัว ขออุทิศกุศลผลบุญที่เราได้บำเพ็ญมาแล้วและจะบำเพ็ญต่อไป ให้มิตรแท้ที่น่ารักของครอบครัวเรา—**นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล**

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พล.อ.ท. อุสาห์ ชัยนาม

น.อ. หิรัญ ดวงนิล รู้จักกับผมตั้งแต่ปี ๒๕๐๒ เมื่อผมได้รับตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการ (ไม่ใช่ทหารอากาศดอกครับ) เป็นเพียงผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ **ร.ต. หิรัญ ฯ** (ยศขณะนั้น) อยู่ในตำแหน่ง ช่างเขียนอุปกรณ์การสอน และอยู่กันเรื่อยมาจนกระทั่งผมต้องย้ายไปเป็นผู้บัญชาการโรงเรียนนายเรืออากาศจึงได้อยู่กันคนละหน่วย แต่ก็อยู่ในกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ครั้นต่อมาเมื่อผมย้ายมาเป็นรองเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ และได้รับมอบหมายให้จัดตั้งวิทยาลัยการทัพอากาศขึ้น เมื่อผมต้องเข้ามารักษาการเป็นผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพอากาศอีกตำแหน่งหนึ่ง ผมจึงต้องขอตัว **น.อ. หิรัญ ฯ** จากโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศมาช่วยที่วิทยาลัยการทัพอากาศ **น.อ. หิรัญ ฯ** ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นต่อมาจนกระทั่งผมได้เลื่อนเป็นเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ และได้ย้ายไปเป็น ผู้ช่วยเสนาธิการทหารอากาศ ฝ่ายยุทธการ

เริ่มต้นจากที่ **น.อ. หิรัญ ฯ** เป็นนายทหารชั้นผู้น้อยจนกระทั่งได้ยศและตำแหน่งสูงขึ้น **น.อ. หิรัญ ฯ** จัดว่าเป็นผู้ที่สนิทสนมกับผมมาก ได้เคยไปราชการด้วยกันทั้งในต่างจังหวัดและต่างประเทศด้วยกันหลายต่อหลายครั้ง ผู้ที่ใกล้ชิดกับผมสมัยผมยังอยู่ในกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ คือหมายถึงผู้ที่ได้ติดตามไปราชการกับผมเสมอ ๆ ก็มี **น.อ. หิรัญ ดวงนิล,** น.อ. ประเสริฐ สัชฌุกร, น.อ. ภู่ สุขสุเมฆ, น.ท. สมมาตร บำรุงชีพ (เป็น

นายทหารคนสนิท) นอกจากนั้นก็มีอีกหลายท่าน แต่ไม่ได้เดินทางไปไหนมาไหนด้วยกันมากเหมือนท่านที่กล่าวนามมาแล้ว

ทั้งผมและ **น.อ. หิรัญ ฯ** ต่างก็ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเสมอมา ผมช่วยเหลือในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและเสมือนเป็นพี่ชายของเขาด้วย ได้ส่งเสริมทุกวิถีทางที่จะให้ได้ดีในทางราชการและส่วนตัว แม้แต่ในการมงคลสมรสของ **น.อ. หิรัญ ฯ** ผมก็ได้เป็นเจ้าภาพผู้ใหญ่ฝ่ายชายคือตัว **น.อ. หิรัญ ฯ** ได้เห็นความเป็นมาในชีวิตของ **น.อ. หิรัญ ฯ** ตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่และถึงแก่กรรม

ในหน้าที่ราชการ ตั้งแต่เป็นผู้บังคับบัญชากันมาจนกระทั่งต้องย้ายจากกันไป งานใดที่สั่งให้ **น.อ. หิรัญ ฯ** ทำ งานนั้นไม่เคยสร้างความผิดหวังให้เลยแม้แต่ครั้งเดียว **น.อ. หิรัญ ฯ** เป็นคนตั้งใจทำงานจริง ๆ สมัยหนึ่งโรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศจะเข้าสู่ขั้นล้มเลิกกิจการ ผมก็ได้นายทหารที่ได้กล่าวนามมาแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ **น.อ. หิรัญ ฯ** ได้มาช่วยกันกอบกู้สถานการณ์ของโรงพิมพ์แห่งนี้ให้กลับฟื้นคืนชีพมาได้ และได้มีแท่นพิมพ์แบบทันสมัย เครื่องตัดกระดาษแบบทันสมัยไว้ใช้ในโรงพิมพ์นั้น จนกระทั่งทุกวันนี้ มิใช่แต่เพียงผมเท่านั้นที่ **น.อ. หิรัญ ฯ** จะปฏิบัติหน้าที่ให้เรียบร้อย กับผู้บังคับบัญชาคนอื่นหรือผู้ใหญ่ก็ตาม เมื่อต้องการจะให้ **น.อ. หิรัญ ฯ** ช่วยเหลือหรือให้ทำสิ่งใดแล้ว ท่านเหล่านั้นก็ไม่เคยผิดหวังเช่นกัน

สำหรับเรื่องส่วนตัว **น.อ. หิรัญ ฯ** ได้ช่วยเหลือผม หลายอย่าง แม้กระทั่ง ก่อนที่ **น.อ. หิรัญ ฯ** จะถึงแก่กรรม ผมไปทัศนาจร ประเทศสาธารณรัฐประชาชน (จีนแดง) เมื่อกลับมาผมได้ไปบรรยายเพื่อเป็นวิทยาทาน ที่โรงเรียนนายเรืออากาศ **น.อ. หิรัญ ฯ** ก็ได้ช่วยเหลือเขียนภาพประกอบคำบรรยายให้โดยเรียบร้อยทุกประการ

อีกสิ่งหนึ่งที่ผมจะต้องจดจำ **น.อ. หิรัญ ดวงนิล** ไปจนอีกนานแสนนานก็คือ เมื่อวันคล้ายวันเกิดของผม สิบห้าปีที่แล้ว **น.อ. หิรัญ ฯ** ได้เขียนภาพให้ติดไว้ในห้องกินข้าวภาพหนึ่ง เป็นภาพของชาวบ้านในสมัยก่อนเป็นภาพแสดงออกของชาวไทยแท้ ๆ กำลังนั่งกินข้าวกันในทุ่งนาใต้ร่มไม้ เป็นภาพที่สะท้อนออกมาให้เห็นอารมณ์ของศิลปินผู้รักความสงบ

อย่างไทย ๆ ภาพนั้นยังอยู่ในห้องกินข้าวของผมและจะต้องอยู่ตลอดไป แม้ว่าผู้เขียนจะวายชนม์ไปแล้ว แต่สิ่งที่เป็นเสมือนตัวแทนยังคงอยู่ เป็นการเตือนให้ผมต้องระลึกถึงนายทหารผู้นี้ตลอดไป จนกว่าผมจะไม่มีปัญหาที่ดูภาพนั้นได้

เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นของธรรมดาไม่มีใครล่วงพ้นไปได้ แต่คนดี ๆ อย่าง **น.อ. หิรัญ ฯ** ทำไม ยมบาลใจร้ายนัก ไอ้คนที่สมควรจะตายยังมีอีกมากทำไมไม่มาลากคอมันไปเสีย มาเอาคนที่ทำคุณประโยชน์อย่าง **น.อ. หิรัญ ฯ** นี้ไปเสียได้ น่าเสียดายจริง ๆ

ประการสุดท้ายที่ผมจะลืมเสียมิได้ก็คือ ความสนิทสนมที่เราได้เคยมีต่อกันนั้นมากมาย ทุกปีที่เป็นวันคล้ายวันเกิดของกระผม **น.อ. หิรัญ ฯ** ไม่เคยขาดเลย แม้แต่ผมจะออกจากราชการไปแล้วก็ตาม แต่สำหรับ **น.อ. หิรัญ ฯ** กับผมยังเช่นเดิมเสมอมา ไม่เหมือนกับคนบางคนที่ผมเคยเห็น เวลาเจ้านายรุ่งเรืองอำนาจวาสนา เช้าถึงเย็นถึง กลางคืนถึง ตัวไม่ได้ไปก็ให้เมียไปแทน รับใช้พินอบพิเทายิ่งกว่าทาส สรรเสริญเยินยอทั้งประจบและสอพลอ พอนายตกกระป๋องหรือออกจากราชการ เรียกว่าจะให้ดีบให้ดีอะไรอีกไม่ได้แล้ว หายหัวเงียบไปเลย นอกจากว่าจะไม่ไปเยี่ยมเยียนอย่างเคยแล้ว นายเก่าให้ไปหา อยากพบ พ่อก็ไม่ไปเสียเฉย ๆ ใครจะทำไม แต่สำหรับ **น.อ. หิรัญ ฯ** กับผม ทุกอย่าง เหมือนเดิมไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง ผมต้องการให้ช่วยเหลืออะไรไม่มีที่จะไม่ได้ **น.อ. หิรัญ ฯ** ตอบสนองให้ทุกอย่าง ซึ่งทำให้ผมต้องเกรงใจไม่กล้ารบกวนมากนัก คนที่ดีอย่างนี้ไม่น่าตายเร็ว **น.อ. หิรัญ ฯ** เป็นคนอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ มีเมตตากรุณาต่อผู้น้อย เป็นผัวที่ดีของเมีย เป็นพ่อที่ดีของลูก เมื่อด่วนจากไปในวัยอันไม่สมควรเช่นนี้ก็เป็นที่อาลัยของผู้ใหญ่ ญาติ มิตร ภริยา บุตร เป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากงานสวดพระอภิธรรม มีทั้งผู้ใหญ่ เพื่อน ๆ และผู้ใต้บังคับบัญชาพากันไปฟังสวดพระอภิธรรมอย่างเนืองแน่น ทั้ง ๆ ที่วัดนั้นก็ไปลำบาก ฝนก็ตก ก็ยังมีผู้ไปเคารพศพมากมาย หลายคนพูดให้ผมได้ยินว่า ถ้าไม่ใช่ **น.อ. หิรัญ ฯ** เขาไม่มาแน่ เพราะลำบากในการเดินทางจริง ๆ คนดี ๆ อย่างนี้ไม่น่าอายุสั้นเลยนะ

สุดท้ายนี้ ขอกุศลบุญราศี ที่ **น.อ. หิรัญ ดวงนิล** ได้บำเพ็ญมา ประกอบกับที่ญาติ มิตร ได้ร่วมกันบำเพ็ญให้ ขอจงเป็นปัจจัยน้อมนำและส่งเสริมเพิ่มพูนความสุขเกษมสำราญ แด่ดวงวิญญาณของ **น.อ. หิรัญ ดวงนิล** ในสัมปรายภพเบื้องโน้น เทอญ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พลอากาศโท พโยม เย็นสุดใจ

รองเสนาธิการทหารอากาศ

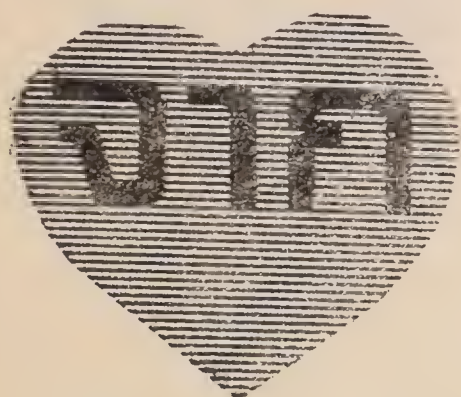
เมื่อได้ทราบว่า **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ถึงแก่กรรม ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้ตายเคยเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของข้าพเจ้ามาก่อน เมื่อครั้งข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งก็ได้อยู่ร่วมปฏิบัติราชการกันมาหลายปี ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ได้เป็นกำลังสำคัญคนหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทั้งเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เอาใจใส่ต่อการงานในหน้าที่ เป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา และมีน้ำใจโอบอ้อมอารี เป็นที่รักใคร่ของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน

ขอให้กุศลผลบุญที่ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ได้บำเพ็ญมาในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่รวมทั้งผลแห่งคุณงามความดีทั้งปวงนี้ จงตอบสนองให้ดวงวิญญาณของ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** จงไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พลอากาศโท ไสว ช่วงสุวนิช
เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล กับผมได้รับราชการร่วมกันเป็นระยะเวลานาน โดยเฉพาะในวิทยาลัยการทัพอากาศ และ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่ราชการร่วมกันมา **นาวาอากาศเอก หิรัญ ฯ** เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีระเบียบวินัย มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติราชการเป็นอย่างยิ่ง ยิ่งกว่านั้นโดยทางส่วนตัวก็มีความปรารถนาดีและเอื้อเฟื้อแก่กันและกันตลอดมา

การที่ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ฯ** ได้ถึงแก่กรรมในระยะเวลาอันยังไม่สมควรเช่นนี้ ผมรู้สึกเสียใจและเสียดายอย่างยิ่ง และเชื่อว่าคุณความดีที่ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ฯ** ได้กระทำไว้แล้วคงจะส่งผลให้ไปอยู่ในภพอันมีแต่ความสงบและความสุขตลอดไป.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พลอากาศตรี นันท์ วิสมิตะนันทน์

เสนาธิการกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

คุณหิรัญ ฯ เป็นคนสุภาพ นุ่มนวล ได้รู้จักมักคุ้นกับผมมาตั้งแต่คุณหิรัญ ฯ ทำงานอยู่วิทยาลัยการทัพอากาศ รุ่นที่ ๑ ผมเห็นว่า **คุณหิรัญ ฯ** เป็นคนโอบอ้อมอารี เผื่อแผ่ รับอาสาทำผลประโยชน์ให้คนอื่นอย่างไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย หรือเสียเวลาสำหรับตนเอง เป็นคนมีความจริงใจต่อเพื่อนฝูงจึงเป็นคนที่น่าคบยิ่ง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากคุณหิรัญ ฯ ฝังจิตฝังใจในเรื่องของพระพุทธศาสนามากขนาดมีพระมีเหรียญใส่อัลบั้มไว้ให้เพื่อนฝูงดูเป็นจำนวนมาก และสามารถชี้แจงได้ว่า พระใด เหรียญใด เป็นของใครทำ แสดงออกซึ่งความสนใจในพระอย่างเหนือบุคคลทั่วไป ด้วยนิสัยนี้เองคงจะทำให้จิตใจของคุณหิรัญ ฯ เปี่ยมไปด้วยกุศลอันจะบันดาลให้คุณหิรัญ ฯ ไปสู่สุคติอย่างแน่นอน

นับตั้งแต่คุณ **คุณหิรัญ ฯ** ล้มป่วยลงผมได้ไปเยี่ยมเพียง ๒ ครั้งเท่านั้น เพราะคิดว่าคงไม่ร้ายแรงอะไร ก่อนกลับก็ยังให้พรขอให้หายป่วยเร็ว ๆ เป็นความผิดหวังของผมแท้ ๆ ทำให้รู้สึกเศร้าสลดอย่างยิ่ง ที่ต้องมาด่วนขาดมิตรไปอีกคน แต่ก็เป็นเครื่องยืนยันในพระธรรมของพระพุทธองค์ที่ว่า **"อนิจจังคือความไม่เที่ยงแท้แน่นอน คนอายุน้อยอาจจากโลกไปก่อนคนอายุมาก คนหนุ่มอาจจากไปก่อนคนแก่"** ได้เป็นอย่างดี ความแน่นอนนั้นอยู่ที่ว่า เมื่อมีเกิดก็ย่อมมีตายเสมอ ช้าเร็วไม่สำคัญ ฉะนั้นจึงเป็นเครื่องสังวรให้คนเราประกอบแต่กรรมดี เป็นกุศลที่เรานำติดตัวไปได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ที่สุดนี้ขออำนาจกุศลบุญราศีใด ๆ ที่ผมได้เคยประกอบไว้จงเป็นพลังช่วยหนุนนำ **คุณหิรัญ ฯ** ไปสู่สุคติภพเทอญ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พลอากาศตรี สมพล บุรษรัตนพันธุ์

เจ้ากรมข่าวทหารอากาศ

เมื่อทราบข่าวมรณกรรมของ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ข้าพเจ้ารู้สึกเศร้าสลดใจ เสียดายและอาลัยเป็นอย่างยิ่ง ทั้ง ๆ ที่รู้ดีว่า ทุกคนต้องถึงแก่กาลอวสานแห่งชีวิตอย่างแน่นอนไม่วันใดก็วันหนึ่ง ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การจากไปของ **คุณหิรัญ ฯ** ในครั้งนี้มีเหตุผลแก่ความเศร้าใจ เสียดาย และอาลัยอยู่เป็นอันมาก นอกจากจะเป็นการจากไปในวัยอันไม่สมควรแล้ว คุณงามความดีที่ **คุณหิรัญ ฯ** ได้สร้างสมมาอย่างเสมอต้นเสมอปลาย อีกทั้งอุปนิสัยใจคอซึ่งเป็นที่ประทับใจแก่บุคคลทั่วไป มีความจริงใจแก่ทุก ๆ คน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลระดับใด กิจการใด ไม่ว่าจะเป็นราชการหรือส่วนตัว **คุณหิรัญ ฯ** ไม่เคยปฏิเสธ เมื่อได้รับการขอร้อง รับเป็นธุระจัดการให้ด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น **คุณหิรัญ ฯ** และครอบครัวมีความรักใคร่ คุ้นเคยกับครอบครัวของข้าพเจ้ามาเป็นระยะเวลานาน เรามีความรักใคร่กันเหมือนญาติสนิท ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักในนิสัยใจคออันเยือกเย็น โอบอ้อมอารีและจริงใจของ **คุณหิรัญ ฯ** ได้เป็นอย่างดี การจากไปของ **คุณหิรัญ ฯ** ในครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการสูญเสียผู้นำอันเป็นหลักของครอบครัวแล้ว กองทัพอากาศยังสูญเสียนายทหารที่จะเป็นกำลังสำคัญ ไปอย่างน่าเสียดายยิ่ง

ด้วยอานิสงส์แห่งผลบุญที่ **คุณหิรัญ ฯ** ได้ประกอบกรรมดีไว้ และที่บรรดาญาติมิตรได้ร่วมกันบำเพ็ญกุศล เพื่ออุทิศให้ **คุณหิรัญ ฯ** ตลอดมา ขอจงเป็นปัจจัยส่งให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของ **คุณหิรัญ ฯ** ไปสู่สุขตามคติวิสัยในสัมปรายภพนั้น ๆ ด้วย

คำไว้อาลัย

นาวาอากาศเอก อุทัย บุญยชาต
รองเสนาธิการกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แล้วว่า ความตายเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น แต่ก็อดใจหายมิได้เมื่อได้ทราบว่า **น.อ. หิรัญ ดวงนิล** ถึงแก่กรรม ทั้งนี้เนื่องด้วยได้เคยปฏิบัติงานร่วมกันมาอย่างใกล้ชิด ตลอดเวลาที่ **น.อ. หิรัญ ฯ** ได้ดำรงตำแหน่ง หก.กนน.บก.ยศ.ทอ. จนกระทั่งถึงแก่กรรม **น.อ. หิรัญ ฯ** เป็นผู้ที่เอาใจใส่งานในหน้าที่ ที่รับผิดชอบ รวมทั้งงานพิเศษซึ่งได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ยังผลให้งานต่าง ๆ ได้ลุล่วงไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเสมอมา

การจากไปของ **น.อ. หิรัญ ฯ** ครั้งนี้ นับได้ว่า ยศ.ทอ. ได้สูญเสียกำลังสำคัญไปคนหนึ่ง ขอให้วิญญาณของ **น.อ. หิรัญ ดวงนิล** จงไปสู่ที่สงบสุขยังสัมปรายภพนั้นด้วยเถิด.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

นาวาอากาศเอก สำราญ บัวจรูญ
รองเจ้ากรมช่างโยธาทหารอากาศ

ผมรู้จัก **น.อ. หิรัญ ดวงนิล** ตั้งแต่ผมได้มีโอกาสเข้าศึกษาในโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ คุณหิรัญ ฯ ได้ช่วยเหลือในการทำหนังสือรุ่น หลังจากนั้นผมก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ในโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศเป็นเวลาสิบกว่าปี ได้เห็นว่าคุณหิรัญ ฯ เป็นผู้ที่มีฝีมือและความสามารถในงานศิลปะเป็นอย่างมาก นายทหารนักเรียนแทบทุกโรงเรียนในกรมยุทธศึกษาทหารอากาศ มักจะไปขอความช่วยเหลือให้คุณหิรัญ ฯ ช่วยทำหนังสือรุ่นและอุปกรณ์ในการศึกษา คุณหิรัญ ฯ จะช่วยรับทำให้ด้วยความเต็มใจ บรรดาอาจารย์ซึ่งรวมทั้งนายทหารชั้นผู้ใหญ่ก็เช่นกันจะไปติดต่อให้คุณหิรัญ ฯ ทำอุปกรณ์ในการสอนอยู่เสมอ และท่านเหล่านั้นก็ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี

นอกจากในเรื่องความรู้ความสามารถในวิชาชีพแล้ว ในหน้าที่ราชการก็นับว่าคุณหิรัญ ฯ มีความสามารถพอตัวทีเดียว เพราะได้ผ่านโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ และได้ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองสนับสนุน กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งนับว่าเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งของหน่วยราชการ

ผมไปมาหาสู่คุณหิรัญ ฯ เสมอ แม้ว่าผมจะย้ายที่ทำงานไปจากกรมยุทธศึกษาทหารอากาศแล้ว ผมมักจะชวนคุณหิรัญ ฯ ไปรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน คุณหิรัญ ฯ มักจะตามใจผม และไม่ค่อยขัดใจใคร ๆ คุณหิรัญ ฯ ไม่เคยบ่นอะไรเลยที่จะเป็นเครื่องแสดงว่าคุณหิรัญ ฯ มีสุขภาพไม่สมบูรณ์, ก่อนหน้าที่คุณหิรัญ ฯ จะไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล เรายังไปรับประทานอาหารด้วยกันและถ่ายรูปร่วมกัน มาได้ทราบข่าวอีกทีก็เมื่อคุณหิรัญ ฯ ไปนอนพักอยู่ที่โรงพยาบาล และผมก็ได้ไปเยี่ยม ไม่นึกเลยว่าคุณหิรัญจะจากพวกเราไปอย่างรวดเร็วนัก ทั้ง ๆ ที่ยังหนุ่มแน่น และคุณหิรัญ ฯ กำลังมีความสุขอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างพร้อมมูล

ด้วยผลของการกระทำดีของคุณหิรัญ ฯ ที่มีต่อบุคคลทั้งหลาย คงจะช่วยดลบันดาลให้คุณหิรัญ ฯ ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

นาวาอากาศเอก เฉลิม เมืองมณี

ผู้อำนวยการกองอีเลคทรอนิคส์และโทรคมนาคม
กรมสื่อสารทหารอากาศ

ครั้งหนึ่ง ผมได้มีโอกาสคบหาใกล้ชิดกับ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ซึ่งในตอนนั้น ผมอยู่ในฐานะ หัวหน้านายทหารนักเรียน โรงเรียนนายทหารชั้นผู้บังคับฝูง รุ่นที่ ๘ และ **คุณหิรัญ** เป็นนายทหารนักเรียนในรุ่นนี้ด้วย จากความคุ้นเคยที่เพิ่มพูนขึ้น ทำให้ผมพบว่า **คุณหิรัญ** เป็นผู้มีน้ำใจงาม เยือกเย็น ยิ้มง่าย โอบอ้อมอารีอย่างหาที่เปรียบได้ยากผู้หนึ่ง นอกจากนั้น ยังเป็นผู้มีฝีมือในทางศิลป์ เพื่อน ๆ มักได้อาศัยฝีมือในทางนี้ของ **คุณหิรัญ** ในการออกแบบปกหนังสือรายงานทางวิชาการบ้าง วาดภาพประกอบภายในหนังสือรายงานบ้าง ทำให้ได้คะแนนในวิชานั้น ๆ สูงขึ้นไปตาม ๆ กัน หรือบางทีอาจารย์จะไม่ให้คะแนนอยู่แล้ว แต่เผลอใจไปเห็นภาพที่คุณหิรัญวาดเข้า ก็เลยให้คะแนนมาบ้างก็มี ทำความยินดีปรีดาให้แก่เพื่อน ๆ เป็นอันมาก

จากการที่ได้ร่วมเรียน ร่วมฝึกอบรม ร่วมรับประทานกันมาเป็นเวลานานอันหนึ่งก็ดี ความยากลำบาก ความเหน็ดเหนื่อยที่ประสบตลอดระยะเวลาที่รับการศึกษา โดยเฉพาะการฝึกยังชีพในป่าที่หนองตากู จังหวัดลพบุรี ก็ดี ทำให้พวกเรามีความรักใคร่ เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันอย่างแน่นแฟ้น เราไม่เคยคิดเลยว่า **คุณหิรัญ** จะด่วนจากพวกเราไปเช่นนี้ รู้สึก

เสียดายและอาลัยเป็นยิ่งนัก ขอกุศลบุญราศีใด ๆ ก็ตามที่พวกเราได้กระทำมาแล้วในอดีตจนถึงปัจจุบัน จงเป็นพลวปัจจัยส่งเสริมดวงวิญญาณของ **คุณหิรัญ** ให้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ และหากจะมีญาณวิถีใดที่ **คุณหิรัญ** จะสามารถรับรู้ได้ ก็ขอให้ทราบเถิดว่า ผมและเพื่อน ๆ ทุกคนยังคงระลึกถึง **คุณหิรัญ** อยู่เสมอ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

นาวาอากาศเอก ประชุม ฉายศิริ
ผู้บังคับการกองบิน ๒๓ อุดรธานี

นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล ซึ่งข้าพเจ้าให้ความนับถือเสมือนพี่ชาย และเป็นนักเรียนเสนาธิการทหารอากาศรุ่นเดียวกับข้าพเจ้า คือรุ่นที่ ๒๐ เมื่อปี ๒๕๑๘

การเริ่มชีวิตการเป็นทหารของพี่หิรัญ ฯ แม้จะมิได้ผ่านการศึกษาจากโรงเรียนทหารของกองทัพอากาศก็ตาม ในสายตาและการสังเกตของข้าพเจ้าตลอดระยะเวลา ๑ ปีเต็ม ที่เราศึกษาร่วมกันอย่างใกล้ชิด เห็นว่าพี่หิรัญ ฯ เป็นที่รักใคร่ชอบพอของบรรดาเพื่อน ๆ ตลอดจนครู อาจารย์ และผู้บังคับบัญชาอย่างกว้างขวาง โดยเหตุที่ข้าพเจ้ามักชอบสังเกตการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกันทั้งในด้านที่ดีงาม และในทางที่ตรงกันข้าม เพื่อเป็นแนวทางเลือกยึดถือปฏิบัติสำหรับตนเองต่อไป

พี่หิรัญ ฯ เป็นผู้ที่มีวินัยดีเสมอต้นเสมอปลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เคารพระเบียบข้อบังคับตลอดจนคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างดียิ่ง ในบางครั้งเพื่อนฝูงบางคน ซึ่งมีท่าจะประพฤติไปในทางที่เสื่อมเสีย ถ้าพี่หิรัญ ฯ สามารถจะทราบได้ ก็มักจะช่วยเหนี่ยวรั้งไว้เสมอ ในด้านความเสียสละ พี่หิรัญ ฯ ได้แสดงออกอยู่เป็นนิจ กิจกรรมใดที่เป็นของส่วนรวม หาก

พี่หิรัญ ฯ ได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยแล้ว พี่หิรัญ ฯ ไม่เคยอยู่หลัง และกระทำทุกอย่าง แม้จะต้องทิ้งปัญหาให้กับทางบ้านของพี่หิรัญเองบ่อยครั้งก็ตาม พี่หิรัญ ฯ มีความจริงใจโอมอ้อมอารี เห็นผู้ใดเดือดร้อนก็มักแสดงออกซึ่งความห่วงใย และหาทางช่วยเหลืออยู่เสมอเมื่อมีโอกาส

ข้าพเจ้ามั่นใจว่า หากพี่หิรัญ ฯ ยังมีชีวิต เพื่อรับราชการอีกต่อไปแล้ว คงจะไม่นำความผิดหวังให้กองทัพอากาศเป็นแน่แท้ ฉะนั้นการจากไปโดยไม่มีวันกลับของพี่หิรัญ ฯ จึงยังความเศร้าสลดและอาลัยอย่างยิ่งแก่ข้าพเจ้า และเพื่อนร่วมรุ่นนายทหารนักเรียนเสนาธิการทหารอากาศ รุ่นที่ ๒๐ ขออานิสงส์ผลบุญและคุณงามความดีที่พี่หิรัญ ฯ ได้เพียรประกอบมาในภพนี้ทั้งมวล จงเป็นปัจจัยให้ดวงวิญญาณของพี่หิรัญ ฯ ไปสู่สุคติในสัมปรายภพด้วยเทอญ ฯ

นาวาอากาศเอก นายแพทย์สุพจน์ เสยยงคะ
โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช

มะเร็งของตับที่ประชาชนควรทราบ

ตับเป็นอวัยวะที่สำคัญอันหนึ่งของร่างกาย มีหน้าที่สร้างน้ำย่อยอาหาร ควบคุมในการใช้อาหารบางชนิด สร้างเอ็นไซม์บางชนิด และที่สำคัญคือ การสร้างน้ำดีเพื่อช่วยในการย่อยอาหารไขมัน อยู่ที่บริเวณใต้ชายโครงขวา เนื่องจากตับเป็นอวัยวะหนึ่งของร่างกาย ที่มีโอกาสเป็นมะเร็ง คือมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อเยื่อของตับจากเซลธรรมดาไปเป็นเซลชนิดร้ายแรง โตเร็ว และเบียดบังเซลธรรมดาของตับไป ทำให้หน้าที่ของตับเสื่อมลง จนถึงล้มเหลวได้และทำให้ผู้ป่วยถึงแก่กรรมในระยะเวลาอันสั้น

มะเร็งของตับอาจเกิดได้จากเนื้อเยื่อของตับเอง หรือเกิดจากเป็นมะเร็งที่อวัยวะอื่นแล้วลุกลามมาเป็นที่ตับ ซึ่งจะทำให้เกิดการเสื่อมสภาพของตับเช่นเดียวกัน และเป็นโรคที่ทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตลงเป็นจำนวนที่มากพอดูถึงแม้ว่าสมัยนี้การแพทย์ก้าวไป ข้างหน้าอย่างมากแล้วก็ตาม โรคมะเร็งของตับก็ยังเป็นโรคที่ไม่สามารถจะรักษาให้หายขาดได้ และทำให้ผู้ป่วยต้องถึงแก่กรรมลง

มะเร็งของตับชนิดที่เกิดกับเนื้อตับเองนั้น มีอัตราสูงมากในหมู่คนทางทวีปเอเชียและอาฟริกา โอกาสที่จะเป็นมีเท่า ๆ กันทั้งหญิงและชาย อายุส่วนมากอยู่ในระยะประมาณ ๓๐

– ๕๐ ปี และอาจเกิดตามหลังโรคตับแข็งหรือโรคพยาธิใบไม้ในตับได้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีการแพร่กระจายของเซลมะเร็งไปยังอวัยวะใกล้เคียง เช่นปอด เยื่อบุช่องท้อง ต่อมน้ำเหลือง บริเวณลำไส้ และเส้นเลือดดำ บริเวณที่อยู่ใกล้เคียง

อาการของโรคมะเร็งของตับ เป็นอาการที่ค่อนข้างจะวินิจฉัยได้ยาก ในผู้ป่วยหลายรายที่ไม่สามารถวินิจฉัยได้ จนกระทั่งผู้ป่วยตาย และทราบจากการผ่าศพชันสูตร อาการส่วนมากจะเริ่มต้นด้วยอาการปวดในท้อง บริเวณลิ้นปี่หรือเพียงแต่ท้องอืดเล็กน้อย น้ำหนักลดลงอย่างรวดเร็ว ในผู้ป่วยบางรายตับจะโตจนคลำได้ บางรายจะมีอาการตัวเหลือง ตาเหลือง อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ในผู้ป่วยชายบางคนจะมีอาการเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

ในระยะหลัง ๆ มีอาการแสดงมากขึ้น คือ ตับจะโตจนคลำได้ ผู้ป่วยจะเพลียมากจนไม่สามารถจะเดินได้ มีไข้ และร่วมไปกับอาการปวดท้อง ตัวเหลือง ตาเหลือง มากขึ้น อาจมีน้ำในช่องท้องและถึงแก่กรรมโดยอาการของการล้มเหลวของการทำงานของตับ

การตรวจทางแพทย์ ที่อาจจะช่วยวินิจฉัยโรคนี้ได้ก็คือ การตรวจหาเอ็นไซม์บางชนิดที่เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงการทำงานของตับ การตรวจโดยการให้วัสดุรังสีร่วมกับการถ่ายภาพรังสีเพื่อที่จะตรวจหาเนื้อที่ของตับที่ถูกทำลายและการตัดชิ้นเนื้อของตับไปตรวจ ซึ่งวิธีหลังนี้เป็นวิธีที่แน่นอนที่สุดแต่แพทย์มักจะใช้เป็นวิธีสุดท้ายเพราะมีอันตรายแก่ผู้ป่วย

การรักษาที่ได้ผลที่สุด ที่อาจเป็นไปได้คือการตัดตับส่วนที่เป็นนั้นออกเสีย แต่ในระยะแรกที่มะเร็งยังไม่แพร่กระจาย แต่เป็นวิธีที่ทำได้ยากมาก เพราะในผู้ป่วยส่วนมากที่มาพบแพทย์มักจะมีการแพร่กระจายของมะเร็งก่อนแล้ว เนื่องจากอาการของโรคนี้ ในระยะแรก คลุมเครือมาก ไม่ชัดเจน กว่าผู้ป่วยจะได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งของตับก็มักจะสายไปแล้วเสมอ การรักษาโรคมะเร็งของตับที่เป็นอยู่ขณะนี้คือ รักษาให้ผู้ป่วยสามารถมีชีวิตยืนยาวต่อไปได้ในระยะหนึ่ง และรักษาไม่ให้ผู้ป่วยต้องทุกข์ทรมานจากอาการของโรค และส่วนมากผู้ป่วยที่เป็นโรคนี้มักถึงแก่กรรมในระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน ถึง ๖ เดือน ทั้งนี้แล้วแต่สภาพของผู้ป่วยเอง.

คุณหิรัญ ได้เสียชีวิตเพราะโรคนี้ จึงเป็นการจากไปอย่างรวดเร็วเป็นที่ใจหายของญาติมิตรทั้งหลาย ด้วยความดีที่ **คุณหิรัญ** ได้กระทำไว้อย่างมากมายคงส่งผลให้คุณหิรัญไปสู่สุคติในสัมปรายภพ

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

นาวาอากาศเอก ประเสริฐ สัชฌุกร

บรรณาธิการ "ข่าวทหารอากาศ"

หิรัญ กับผมเป็นเพื่อนสนิทกันมาก หิรัญอายุอ่อนกว่าผม จึงเรียกผมว่า พี่เสิด ผมรู้จัก **หิรัญ** ตั้งแต่เขาเข้ารับราชการกองทัพอากาศ เป็นเรืออากาศตรี โดยเพื่อนชาวเพาะช่างแนะนำ พอรู้จักกันใหม่ ๆ ก็ถูกอัธยาศัยกันแล้ว มิใช่เพราะเป็น **คอ** เดียวกัน แต่เพราะ **หิรัญ** เป็นคนสนุกสนาน นิสัยดี ไม่เคยขัดคอใครเลย **หิรัญ** มีแต่เรื่องตลก สนุกสนานมาสู่ชมรมของเราตลอดเวลา ไม่เคยเห็นผิดพ้องหมองใจกับใครเลย ความที่เป็น **หัวศิลป์** **หิรัญ** จึงไม่ใช่เก่งแต่งเพียง **เขียนภาพ** เท่านั้น ยังมีฝีมือในการประดิษฐ์ของเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้เป็นรูปต่าง ๆ ให้เป็นที่ครื้นเครงแก่เพื่อนฝูงผู้พบเห็นเสมอ นอกจากนั้นยังมีความรู้ในเรื่อง **การดูลายมือ** เป็นที่นิยมชมชอบกันมาก ดูลายมือจบแถมพกด้วยการดัดนิ้วมือซึ่งอ่อนจนดัดปลายนิ้วมือมาจรดท่อนแขนช่วงล่างได้ แม้แต่นิ้วมือผู้หญิงก็ไม่อ่อนยังงั้น ความมีฝีมือทางศิลป์อีกอย่าง คือ เล่นดนตรีเก่งด้วย วงเหล้าของพวกเราเคยหาเครื่องกระจับปี่สีซอเล็ก ๆ น้อย ๆ มาบรรเลงเพื่อความครึกครื้น **หิรัญ** ดีดแมนโดลินสะบัดไปเลย ผมจึงได้ทราบว่า เมื่ออยู่เพาะช่าง หิรัญเคยมีวงดนตรีด้วย แถมยังมีนักร้องชื่อดังของเมืองไทย เช่น คุณสุเทพ วงศ์กำแหง เคยขอเป็นนักร้องในวงของหิรัญด้วย หิรัญเป็นศิลปินจริง ๆ เรื่องเล่นกลนั้นสบายมาก เล่นกลแบบที่หลอกไม่ให้ใครจับได้น่ะเป็นของธรรมดา แต่หิรัญเล่นกลแบบเรียกเสียงเฮฮาได้ด้วยล่ะ

หิรัญและพวกผมใช้ชีวิตหนุ่มด้วยกันอย่างสนุกสนาน พบหน้ากันทีไร มีแต่ความสุข ความสนุก หิรัญดูเหมือนจะไม่รู้จักความทุกข์ ความโกรธ และความเกลียดเลย

หิรัญ ไม่รักใครง่าย ๆ ทั้ง ๆ ที่ใคร ๆ ก็รักและอยากรักหิรัญ

ในที่สุด **หิรัญ** ก็โบกมืออำลาชีวิตหนุ่มโดยตัดสินใจร่วมชีวิตคู่กับ **คุณเรณู** พวกเราก็ดีใจด้วย เพราะพวกเราก็รู้จักคุณเรณูมาก่อนว่าเป็นคนดี สมควรเป็นคู่ชีวิตของหิรัญ **หิรัญ** ทิ้งสังคมคอนกรีตไปแต่งงานที่ในสวนบางขุนเทียน พวกเราพากันทิ้งเหมือนกัน **ดาวสังคม** ในที่สุดก็หนีสังคมไปอยู่กับ **สาวชาวสวน** แต่ความจริงคุณเรณูนั้นไม่ใช่สาวชาวสวนธรรมดา ๆ หรอกพวกเรารู้ ยังกะเซ้าว่า หิรัญเลือกคู่ถูก เจ้าสาวของหิรัญมีคุณสมบัติเพียบพร้อมด้วยลักษณะของเบญจกัลยาณี สวย รวย เรียบร้อย ความรู้ดี และมีใจต่อญาติมิตรเพื่อนฝูงของสามี ดังนั้น หิรัญจึงยังไม่ละทิ้งชมรมเราไปอย่างที่เขาว่า "ได้เมียแล้วเสียเพื่อน" แต่ตรงกันข้าม พวกเราก็ได้สนิทสนมกับคุณเรณูมากขึ้น หิรัญเขาดีอยู่อย่างหนึ่งในจำนวนหลายอย่าง คือถึงแม้บ้านจะอยู่ไกลถึงบางขุนเทียน แต่ไปเที่ยวดึกดื่นอย่างไรก็ต้องกลับบ้านให้ได้ อ้ออีกอย่างหนึ่งคือ เป็นคนคอแข็ง ไม่เคยเห็นเมาเลย ตื่นเช้ามาทำงานที่ดอนเมืองแต่เช้าตรู่

หิรัญ มาร่วมงานโดยใกล้ชิดกับผมที่วิทยาลัยการทัพอากาศ และหนังสือพิมพ์ข่าวทหารอากาศ

ที่วิทยาลัยการทัพอากาศ หิรัญกับผมมาทำงานอยู่ด้วยกันตั้งแต่เริ่มเปิดการศึกษารุ่นแรก เราเป็นเจ้าหน้าที่ของวิทยาลัย ฯ จึงมีงานที่ผู้บังคับบัญชาให้ทำร่วมกันตลอดมา นอกจากนั้น ถ้ามีงานด้านสังคม เช่นมีการจัดงานเลี้ยง มีลีลาศ หิรัญร้องบอกสบายมาก เพราะ **หิรัญ** นั้นเต้นรำเท้าชั้นครูทีเดียว ผมยังหัดซ้อมกับหิรัญอยู่เสมอ และเมื่อไปราชการต่างจังหวัด เมื่อมีการเต้นรำ หิรัญเต้นจนเหงื่อหัวล้านออกทีเดียว เพราะผู้หญิงชอบเต้นกับหิรัญ เนื่องจากหิรัญเต้นเก่ง จนหิรัญต้องยกมือบอก "พี่เสิด ช่วยที" เราไปราชการ

ต่างจังหวัดและต่างประเทศคือสิงคโปร์และมะลายูด้วยกันทุกปี ตลอดที่อยู่ในวิทยาลัยการทัพอากาศ เราไปไหนมาไหนด้วยกัน จนถ้าเห็นคนหนึ่งแล้วไม่เห็นอีกคนหนึ่ง จะต้องมีคนทักว่าหายไปไหนเสียอีกคนนึงล่ะ การไปต่างจังหวัด เราก็กินด้วยกัน นอนห้องเดียวกัน สาระทุกข์สุกดิบมีอะไรก็เล่าสู่กันฟัง ส่วนมากหิรัญไม่มีสาระทุกข์เลย มีแต่สาระสุข ผมว่าอย่างไรหิรัญไม่เคยขัด เอายังไงเอากัน และเมื่อมีอะไรจะต้องปรึกษา หิรัญก็เชื่อฟัง หิรัญเป็นคนใจกว้าง เรื่องกินเรื่องเล็ก เราจึงเที่ยวด้วยกันอย่างสบายอกสบายใจจนกระทั่งหิรัญมียศสูงขึ้น อยู่ในตำแหน่งเดิมที่วิทยาลัยการทัพอากาศไม่ได้ เมื่อจบจากโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศแล้ว จึงได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น

งานที่เราทำด้วยความสัมพันธ์อันใกล้ชิด คืองานทำหนังสือพิมพ์ข่าวทหารอากาศ ผมเขียนหิรัญวาด ผมทำ หิรัญพิมพ์ มีข้อขัดข้องอะไร หิรัญรับไปแก้ไขโดยไม่มีเกี่ยงงอน กลับรับทำด้วยความยินดี ผมเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ หิรัญเป็นผู้จัดการโรงพิมพ์ เราทำงานกันได้อย่างราบรื่นและสบายใจ หิรัญมีฝีมือไปทุกอย่างไม่ว่าเรื่องอะไร ผมเต็มใจที่จะเรียกว่าเป็นศิลปิน รู้เรื่องงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี และที่ยอดที่สุด คือ แก้ปัญหาข้อขัดข้องได้เป็นอย่างดีด้วย เรื่องใหญ่ก็เป็นเรื่องเล็ก เรื่องเล็กก็กลายเป็นเรื่องขี้ผง หิรัญเป็นคนตามใจทุกคน ยินดีช่วยเหลือทุกคนแม้ไม่รู้จักกันมาก่อน ใครมีธุรกิจเกี่ยวกับโรงพิมพ์การพิมพ์ไปพบหิรัญ เป็นอันเดินกลับออกจากโรงพิมพ์ด้วยความสบายใจ เพื่อนของผมต้องการพิมพ์อะไร หิรัญจัดการให้เรียบร้อยเหมือนเป็นเพื่อนของเขาเอง แถมยังบอกว่าพี่มีธุระอะไรอีก บอกมาทางโทรศัพท์ได้เลยครับ เล่นเอาพรรคพวกเพื่อนฝูงของผมชมกันเปาะ ที่อื่นเขาพิมพ์เช้าได้เย็น แต่ที่หิรัญนี่แทบจะกล่าวได้ว่า สั่งทางโทรศัพท์พอวางหูก็พิมพ์เสร็จแล้ว งานโรงพิมพ์ดำเนินไปอย่างราบรื่น และมีกำไรมาพัฒนาโรงพิมพ์ ทั้ง ๆ ที่ผู้จัดการของเราบริการชนิด พิมพ์นามบัตร ๕๐ ใบเท่านั้น แถมเลี้ยงข้าวกลางวันด้วยยังได้ และสนนราคายังถูกกว่าพิมพ์ข้างนอกเสียอีก เรื่องนี้ต้องยกให้ว่าเป็นฝีมือและเทคนิคของหิรัญโดยแท้ ผมยังอดไม่ได้ที่จะแอบถามว่า ทำยังไง งานดี เงินถูก ปลูกไมตรี ยังมีกำไรงาม

เสียด้วย เมื่อคบกันไปนานเข้า ผมจึงได้ทราบความลับสุดยอดอันนี้ และขอยกให้เป็นคุณลักษณะอันยอดเยี่ยมประจำตัวของหิรัญแต่ผู้เดียว ผมไม่อยากเปิดเผยหรอก แต่บอกแทคติค (**tactic**) ของหิรัญให้อย่างหนึ่งก็ได้ เพราะหิรัญถือคติว่า **เรื่องเล็ก** เสียอย่าง อะไรก็เรื่องเล็กทั้งนั้น แล้วกะอีแค่พิมพ์นามบัตรสนนราคาเพียง ๒๐ – ๓๐ บาท จะไปยี่หระอะไร แถมเลี้ยงข้าวแกงที่โรงพิมพ์มื้อละ ๘ บาท ๑๐ บาท จะหนักหนาอะไร ในเมื่อเป็น **คนใจถึงใจสปอร์ท** ชะอย่าง สบายไป ๘ อย่าง ลักษณะอย่างนี้ประการหนึ่ง หิรัญจึงมีคนรักทั้งนั้น หรือกล่าวอย่างทั่ว ๆ ไปก็คือ เป็นคนมีน้ำใจ โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ ไม่คิดเล็กคิดน้อย หิรัญชอบพูดเสมอว่า "โธ่พี่เสิด ขอกันกินยังมากกว่านี้ ไม่เชื่อเย็นนี้เลิกงานไปติ๊ดชึ่งต่อกันก็ยังได้" นี่เขาล่ะหิรัญ (คำว่าติ๊ดชึ่ง คือไปเต้นรำ) ส่วนที่เป็นความลับว่าแล้วทำอย่างไร โรงพิมพ์จึงได้กำไรมากมายเสียด้วยนั้น ผมขอเก็บเป็นความลับเถอะครับ นอกจากใครทนไม่ไหว สงสัยจริง ๆ จะถามผมเป็นการส่วนตัวก็ได้ ขอแลกกับการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้หิรัญ เพื่อนผมคนนี้บ้างเท่านั้น และถ้านำไปใช้ ขอให้รับสัจจะว่า ยอมนับถือหิรัญเป็นครู ผมจะบอกให้ และเรื่องนี้ไม่มีคำว่า **คอรัปชั่นเลย** งานหลวงไม่เสีย งานเฮียก็ได้ถูกก็เพราะเขา **เป็น** น่ะซี หิรัญกับผมเคยคุยกันอยู่เสมอในเรื่องนี้ **เราจะไม่ทุบหม้อข้าวของตัวเองเป็นเด็ดขาด** ในเรื่องนี้ความจริงย่อมเป็นความจริง จนผู้บังคับบัญชาไว้ใจมอบงานให้ไปทำโดยไม่เคยระแวงว่าจะมี **การกิน การอม** เลย เราเคยไปทำปฏิทินพกทหารอากาศร่วมกัน คนรับจ้างเขาถามเราว่าจะเอาเท่าไร เขาจะกันไว้ให้ เราบอกว่า ลื้อจะให้เท่าไรล่ะ เมื่อเขาบอกจำนวนมา เราก็หักเป็นส่วนลดในการว่าจ้างไป ก็อย่างว่าแหละครับ เราเคยพูดกันว่า มันไม่งอกเงยอะไรมาหรอก เรากินเหล้าคนละแบนก็เมาถมไปแล้ว เงินแค่ซื้อเหล้าคนละแบนมันจะไม่มีเชียวหรือ แต่ชื่อเสียงและความไว้เนื้อเชื่อใจของผู้บังคับบัญชานี่ซิ ตีเป็นราคาไม่ได้ มันมากเท่าชีวิตของเรานั่นแหละ นอกจากจะถือคติว่า ไม่ทุบหม้อข้าวตนเองแล้ว ยังถือหลัก "สมภารไม่กินไก่วัด" เสียด้วยซี

หิรัญกับผมมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้นอย่างที่เรียกว่า รู้จักขี้อ่อนขี้แก่กันทีเดียว ทั้งครอบครัวเราก็สนิทกัน เราเที่ยวด้วยกันอย่างมีความสนุกและมีความสุขมีการกินเลี้ยงที่ไหน หิรัญมักจะมาชวนผมไปด้วยเสมอ

จนวาระสุดท้าย หิรัญคงจะมีสุขภาพผิดปรกติ แต่ก็ไม่เคยแย้มพราย เพราะความทรหดอดทน ไม่เคยเล่าความทุกข์ให้ใครฟัง ตอนจะจากไปไม่นานนัก ผมชวนหิรัญไปเที่ยว หิรัญก็ผัดว่าเอาไว้วันหน้า หมู่นี้รู้สึกไม่ค่อยสบาย หิรัญล่ำสันอ้วนท้วนกว่าผมตั้งเยอะแยะ ไม่นึกว่าจะจากไปง่าย ๆ และรวดเร็ว เมื่อตอนป่วยผมก็คิดว่าไม่เป็นอะไรมาก จนมารู้จากคนเขากระซิบบอกว่าเป็นมะเร็ง ผมตกใจตื่นตันใจ ร้องได้คำเดียวว่า "โธ่ ไอ้เกลอแก้ว" พูดอะไรไม่ออกรีบไปเยี่ยม บอกไม่ถูกว่ามีความรู้สึกสงสารหิรัญอย่างจับใจเพียงใด ผมเป็นคนที่ไม่ชอบพบความทุกข์ อาจเป็นเพราะว่าตัวเองมีความทุกข์อยู่เหลือหลาย ยิ่งเป็นคนรักกันชอบกันอย่างนี้ ยิ่งไม่อยากจะเห็นเลย อยากให้หัวใจและความคิดความรู้สึกเห็นแต่ภาพของเขาเต็มไปด้วยความสุขเหมือนเมื่อครั้งก่อน ๆ ใคร ๆ ไม่เข้าใจก็คงคิดว่าผมใจดำ เพื่อนรักกันปานฉะนี้ แต่ดูเหมือนไม่สนใจใยดี โธ่ใครไม่รู้ผมเก็บภาพของหิรัญไว้ในความทรงจำอย่างไม่มีวันจะลืมเลือน ล้วนเป็นภาพที่แท้จริงของหิรัญ เป็นภาพของคนมีความสุขมีความสนุก แต่ภาพในวาระสุดท้ายนั้นมันมี "มารร้าย" เข้ามายึดครอง ไม่ใช่ภาพที่แท้จริงของหิรัญ ผมจึงไม่อยากรับรู้ เพราะผมต้องการเก็บถนอมรักษาภาพของคนดีอย่างหิรัญไว้จนกว่าตัวเองจะตายตามไป ถึงอย่างไรก็ตาม ผมก็ยังอดไม่ได้ที่จะมานั่งเขียนรำพันถึงเพื่อนที่น่ารักคนนี้ เขียนไปก็อยากจะนึกว่าหิรัญกำลังนั่งอยู่ใกล้ ๆ และกำลังอ่านตามไปด้วยเหมือนเมื่อตอนมีชีวิตอยู่ หิรัญคงจะพูด แต่ผมไม่ได้ยิน หากจะได้ยิน ผมคิดว่าน่าจะเป็นคำพูดว่า "โธ่พี่เสิด เรื่องขี้ผง"

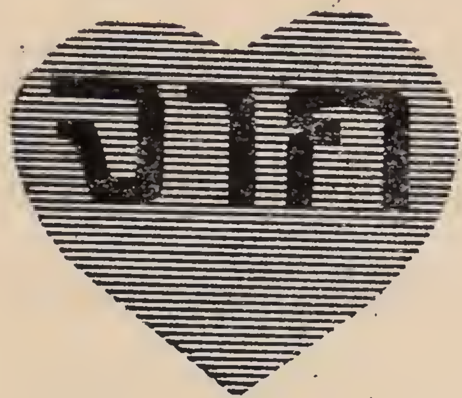
ผมยังมีโอกาสได้รับใช้เพื่อนฝูงอยู่ ตกมาถึงตอนนี้ก็มีงานทำหนังสืองานศพให้เพื่อน หนังสือเล่มนี้ผมก็เรียน พล.อ.ต. สง่า ภัทร์ฉวี รองเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งท่านรักหิรัญมาก ได้เอาใจใส่ดูแลงานศพของหิรัญอย่างเต็มที่ ว่าขอให้ผมได้มีโอกาสทำหนังสือให้

เพื่อนรักคนนี้ (ร่วมกับ น.อ. ภู่ สุขสุเมฆ และคณะโรงพิมพ์ของเรา) เถิด ท่านก็กรุณาให้ทำรวบรวมเรื่อง จัดหน้าเขียนไป นึกขึ้นได้จะให้ใครเขียนหน้าปกล่ะ เพราะทำหนังสือทีไรหิรัญเขียนหน้าปกให้ทุกที แม้งานศพพ่อของผม พี่ของผม ไม่เคยคิดมาก่อนว่า จะต้องทำหน้าปกหนังสืองานศพให้หิรัญ ก่อนที่จะให้เขาทำให้ผม

รัญเพื่อนรัก ขณะเขียนอยู่นี้ ยังไม่ได้กินข้าวกลางวันเลย เพราะมันตื้นตันจนไม่รู้สึกหิว น้ำตามันจะพาลไหลออกมา มันมีอะไรจุกอยู่ที่คอหอย และนัยน์ตาชักจะฝ้าฟาง เชื่อเหลือเกินว่าวิญญาณของหิรัญคงสงบและอยู่ในภพที่ดี.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

อาจารย์ เฉลิม นาครักษ์
อดีตผู้อำนวยการวิทยาลัยเพาะช่าง

การจากไปของ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ศิษย์เก่าเพาะช่าง ในเวลาอันยังไม่สมควร ย่อมยังความอาลัยรันทดใจ จากครู อาจารย์ เพื่อนฝูง ญาติ มิตร ตลอดจนครอบครัวอย่างสุดซึ้ง อนิจจัง ไม่มีอะไรที่จะคงสภาพอยู่ได้โดยตลอด มีเกิดก็ต้องมีดับ **หิรัญ** จากไปเพราะความดี เป็นผู้ที่สร้างสมความดีมามาก จึงต้องไปสู่สภาวะที่เหมาะสมก่อน ส่วนคนที่ยังมีบาป จึงยังต้องต่อสู้ทรมานต่อไป สมัยที่เป็นนักศึกษาศิลปกรรมที่วิทยาลัยเพาะช่าง **หิรัญก็ได้ชื่อว่ากระทำกรรมดี** กล่าวคือ **ความรู้ดี ฝีมือดี ความประพฤติดี ความกระตือรือร้นดี ความเป็นผู้เสาะหาวิชาความรู้เพื่อความเจริญก้าวหน้าดีมาก** จนกลายเป็นพลังประจำตัว เมื่อจบการศึกษาชั้นสูงสุดของวิทยาลัยแล้ว ด้วยกรรมดี ทางวิทยาลัยได้คัดเลือกบรรจุเป็นอาจารย์สอนศิลปกรรม เมื่อเป็นครูก็เป็นครูที่ดีพร้อมยิ่งกว่าสมัยที่เป็นนักศึกษา เพื่อเป็นพ่อพิมพ์ที่ดีแก่ศิษย์ แม้จะจากชีวิตครูมาเป็นทหาร ก็มิได้ละเว้นจากพลังประจำตัวที่เคยมีอยู่ ได้พอกพูนขึ้นอีกเป็นทวีคูณ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพใหม่ ที่มิได้เป็นวิชาหลักที่เคยศึกษามา ด้วยความวิริยะอุตสาหะอย่างเต็มความสามารถ หรืออาจพูดได้ว่าได้อุทิศชีวิตรับผิดชอบเพื่อความก้าวหน้าทั้งส่วนตนและส่วนรวม จนทำให้ผู้บังคับบัญชาไว้วางใจ

และได้เลื่อนขั้นเลื่อนชั้นขึ้นตามลำดับ จนสุดท้ายรางวัลคุณความดีที่ได้สร้างสมไว้ ก็บังเกิดผล คือได้รับพระราชทานยศ ซึ่งถือว่าสูงสุดสำหรับบุคคลซึ่งไม่ได้ศึกษามาจากสายตรง คือ นาวาอากาศเอก เป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์สกุล ทางสถาบันศิลปกรรม พลอยปลื้มปีติเมื่อได้รับข่าวความเจริญก้าวหน้าของศิษย์เก่า ความดีใจยังไม่ทันจางไป ก็ได้รับข่าวการจากไปของ **หิรัญ** อย่างไม่มีวันกลับ ความอาลัยก็มาแทนที่ ถ้าจะยึดอนิจจังก็สมควรอยู่ แต่ **หิรัญ** อายุยังไม่สมควรที่จะจากไป จึงเสียดายในความรู้ความสามารถที่จะยังประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้อีกไม่น้อย **หิรัญ** อาจเป็นคนดีเกินคนในโลกมนุษย์ยุคปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องจากไปสู่โลกใหม่ที่เหมาะสมกว่า ขอให้ไปดีเถิด แม้มีญาณวิถีใดที่จะรับรู้ได้ ก็ขอได้รับรู้ด้วยว่า บรรดาครูอาจารย์ศิลปกรรมและเพื่อนฝูงอาลัยในการจากไปของ **หิรัญ** มาก จงไปสู่สุคติยังภพที่เป็นอมตะ เทอญ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

วิทย์ พิณคันเงิน

ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายมัธยมศึกษา กรมวิสามัญศึกษา

ได้ยินข่าวเพื่อนตายใจหายวาบ
น้ำตาอาบตกในไม่นึกฝัน
อนิจจามาลับลงฉับพลัน
ยังมิทันเห็นใจให้อาวรณ์

อดีตกาลผ่านมายังตราจิต
เคยใกล้ชิดสัมพันธ์กันมาก่อน
แต่เยาว์จนใหญ่กล้าไม่อาทร
ทั้งเรื่องร้อนเรื่องเย็นรู้เห็นกัน

เพื่อนก้าวไกลในตำแหน่งราชการ
เป็นหลักฐานผลสัมฤทธิ์ไม่บิดผัน
แต่นี้ไปไม่พบประสบกัน
เพื่อนหิรัญ ทิ้งเราเปล่าเปลี่ยวใจ.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

ชมรม ศ.บ.น. ๒๔๙๐

ชีวิตก็คือความเกิดและความดับเป็นธรรมดา คนเราเกิดมาแล้วก็ตาย ทุกคนหลีกหนีไม่พ้น ในวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๒๑ หิรัญ ดวงนิล ได้จากไปอย่างไม่มีวันกลับมาอีก ตามกฎแห่งกรรม พวกเราชมรม ศ.บ.น. ๒๔๙๐ อยากจะให้เป็นเพียงความฝันเท่านั้น เพราะเมื่อเข้าโรงพยาบาลอาการระยะแรกไม่เป็นที่น่าวิตก แต่ความจริงก็คือความตาย ต่อจากนี้ไปเราต้องขาดเพื่อนผู้ทำหน้าที่รองประธานชมรมฯ ไปเสียแล้ว

หวนระลึกถึงสมัยตอนเรียนจบชั้นสุดท้ายของโรงเรียนวัดบวรนิเวศ พ.ศ. ๒๔๙๐ เมื่อสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา พวกเรามีการพบปะสังสรรค์ประจำปีกันเป็นระยะ ๆ โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นประธานรุ่นในแต่ละปี หิรัญ ดวงนิล ได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน ๆ ให้เป็นประธานบ่อยครั้งกว่าคนอื่น ทั้งนี้ก็เพราะการเป็นผู้มีไมตรีจิต มีความเสียสละ และมีความริเริ่มที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะอย่างเสมอต้นเสมอปลายตลอดมา หิรัญ ดวงนิล จึงเป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน ๆ ทุกคน

ปัจจุบัน ชมรม ศ.บ.น ๒๔๙๐ กำลังดำเนินงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์ เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของหมู่คณะ หิรัญ ดวงนิล ได้ร่วมริเริ่มและเป็นพลัง

สำคัญคนหนึ่งในกิจกรรมนี้ แม้ขณะที่เข้ารักษาที่โรงพยาบาลภูมิพล ฯ ก็ยังฝากงานกับคณะกรรมการชมรม ฯ ที่ไปเยี่ยม เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๑ ให้ปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสงเคราะห์โดยรวดเร็ว เพื่อช่วยเหลือเพื่อนร่วมรุ่นและครอบครัว ให้คลายความเดือดร้อนและเกิดความอบอุ่นใจในทันทีที่ได้ทราบข่าวอันเป็นการมอบหมายงานครั้งสุดท้าย หลังจากได้คร่ำงานของรุ่นมาแล้วอย่างโชกโชน ถือได้ว่าเป็นพินัยกรรมฉบับล่าที่มอบแก่พวกเรา หิรัญ ดวงนิล จึงเป็นผู้เหมาะสมกับเนื้อเพลง "มาร์ชบวรนิเวศ" ที่ น.อ. โสภณ อิศรเสนา ณ อยุธยา ศ.บ.น. รุ่นพี่ ได้ประพันธ์เนื้อร้องตอนหนึ่งไว้ดังนี้

ชาติเสือ (ๆ)	ใจพระ (ๆ)	รักหมู่รักคณะ (ๆ)
บวรนิเวศ	บวรนิเวศ	บวรนิเวศ

อาจจะเป็นเพราะว่า หิรัญ ดวงนิล เป็นคนดีที่มีความดีมากเกินไปก็ได้ ความตายจึงมาพรากไปอย่างรวดเร็วเกินกว่าจะคาดถึง การจากไปแล้วทิ้งแต่ความดีความงามให้คนข้างหลังได้อนุโมทนา จึงเป็นกรรมดีที่ส่งผลดี ขอให้พลังแห่งการอนุโมทนาของพวกเราและกุศลกรรมที่เจ้าภาพและบรรดาญาติมิตรได้ร่วมบำเพ็ญกันมา ตั้งแต่วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๒๑ จนถึงวันพระราชทานเพลิงศพ วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๑ จงเป็นพลวปัจจัยให้ดวงวิญญาณของ น.อ. หิรัญ ดวงนิล ไปสู่สุคติ

คติธรรมจากสวนโมกข์ ไชยา

ยามจะได้	ได้ให้เป็น	ไม่เป็นทุกข์
ยามจะเป็น	เป็นให้ถูก	ตามวิถี
ยามจะตาย	ตายให้เป็น	เห็นสุขดี
ถ้าอย่างนี้	ไม่เป็นทุกข์	ทุกวันเอย

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

นิชิน (ดวงนิล) บัวแก้ว

เรามีพี่น้องด้วยกัน ๔ คน **รัญ** เป็นน้องสุดท้อง เราเคยได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาเป็นเวลานาน เมื่อครั้งที่พี่ต้องสูญเสีย **ชวน** น้องของพี่คนหนึ่งไปนั้น พี่ก็รู้สึกเศร้าใจเป็นอันมาก พี่ไม่นึกเลยว่า **รัญ** จะมาจากพี่ไปอีกคนหนึ่งด้วยโรคร้ายในเวลากระทันหันก่อนวัยอันสมควรเช่นนี้ ยังความโศกเศร้าอาลัยแก่พี่ และหลาน ๆ เป็นอย่างยิ่ง

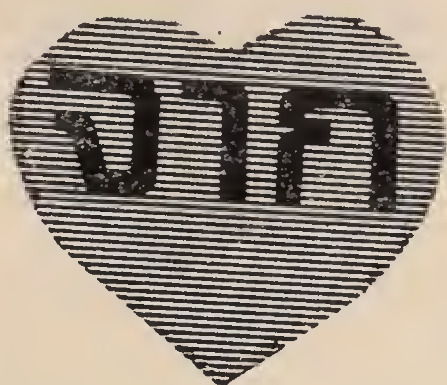
การจากไปของน้องในครั้งนี้ จึงนับได้ว่าเป็นการสูญเสียครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่งของพี่ ตลอดเวลา **รัญ** ได้ทำตัวเป็นน้องที่ดี เป็นคนมีเหตุผล ไม่วู่วาม ทั้งยังเป็นผู้ที่มีอารมณ์ดีอยู่เสมอ จึงเป็นที่รักของพี่น้องและหลาน ๆ ทุกคน พี่รู้สึกอาลัยและเสียดายน้องด้วยใจจริง เมื่อคิดมาก ๆ ก็ต้องเอาทางพระเข้าข่ม นึกถึงความไม่เที่ยงแท้ของชีวิตว่า คนเราเกิดมาแล้วก็ต้องดับเป็นธรรมดา ไม่มีอะไรยั่งยืน ไม่มีผู้ใดไม่ว่าวัยใด มีฐานะเช่นไร หรือมียศฐาบรรดาศักดิ์สูงส่งเพียงใด หนีความตายไปไม่พ้น

ขออำนาจแห่งคุณงามความดีทั้งหมดที่พี่บำเพ็ญไว้ ตลอดทั้งญาติมิตรอุทิศให้เป็นปัจจัยแด่น้อง **หิรัญ ดวงนิล** ขอให้ดวงวิญญาณของน้องจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพ หากชาติหน้ามีจริงขอวิงวอนให้เราเกิดมาเป็นพี่น้องกันอีก.

คำไว้อาลัย

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

วิเชียร ดวงนิล

คิดถึงน้อง

๑๙ กรกฎา พี่เพิ่งรู้ว่าน้องเจ็บ ก็เมื่อน้องมาอยู่โรงพยาบาลได้หลายวันแล้วเพราะไม่มีใครบอก พี่ และ พี่มน และ หลาน ๆ มีพี่ชิน ได้มาด้วยในวันนั้น ตกใจเหมือนกันที่เห็นน้องซูบไป วันนั้นเราคุยกันจนเย็น เพราะนาน ๆ จะเจอกันที จึงไม่ค่อยได้รู้เรื่องทุกข์ - ร้อนของน้อง นอกจากจะเจอเพื่อนน้องว่าน้องมีตำแหน่งการงานก้าวหน้า พี่ก็พลอยดีใจด้วยตลอดมา ไม่นึกเลยว่าน้องจะต้องเข้ามานอนในโรงพยาบาล เมื่อน้องเข้าห้อง ไอซียู พี่ก็ไม่ค่อยได้มาเพราะต้องทำงานล่วงเวลา และใกล้สอบเต็มที แต่พี่ที่บ้านก็มาแทนแทบทุกวัน วันที่พี่สอบเสร็จ มาถึงโรงพยาบาลเย็นแล้วเกือบจะหมดเวลาเข้าเยี่ยม เห็นน้องแล้วพี่ใจไม่ดีเลย ไม่อยากจะเห็นภาพที่ทำให้น้องต้องทุกข์ทรมาน เพราะเคยเห็นภาพน้องชวนมาครั้งหนึ่งแล้ว ไม่อยากให้เจอกับน้องอีกแต่พี่ก็เลี่ยงไม่ได้ เรามีกัน ๔ คน เดี๋ยวนี้พี่คงเหลือพี่ชินอีกคนเดียว น้องเป็นคนโชคดี ที่มีผู้บังคับบัญชาตลอดจนเพื่อน ๆ รักน้องทุกคน พี่พลอยอบอุ่นไปกับน้องด้วยวันนั้นถ้าพี่ไม่ไปพี่คงเสียใจไปอีกนาน พี่ไม่นึกว่าน้องจะอายุสั้นถึงเพียงนี้

ด้วยความดีที่น้องได้ทำมา ขอให้ดวงวิญญาณของน้องจงสู่สุคติในสัมปรายภพ ทุกประการ เทอญ.

คำไว้อาลัย

สุมน ดวงนิล

ดิฉันจำได้ว่า วันนั้นวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๑ เวลา ๑๑.๒๐ น. คุณเรณูโทร. มาบอกว่าน้องเจ็บเข้าโรงพยาบาล รู้สึกตกใจและได้ถามย้ำไปอีก ไม่เชื่อว่าน้องจะเจ็บป่วย ถึงต้องเข้าโรงพยาบาล ยังดุไปเลยว่า เข้าตั้งหลายวันแล้วทำไมไม่บอก คุณเรณูบอกว่าน้องเกรงใจไม่อยากบอกพี่ ดิฉันไม่เชื่อเพราะเจอน้องครั้งสุดท้ายที่นครสวรรค์ ตอนแต่งงานหลานเห็นน้องอ้วนท้วน แข็งแรงไม่เคยปรากฏว่าเจ็บป่วยอะไรกับใคร ดิฉันบอกว่าพรุ่งนี้นะวันนี้ไม่มีใครอยู่เลย ดิฉันอยู่คนเดียว รุ่งขึ้นเป็นวันหยุด อาสาฬหบูชา ดิฉัน พี่ชาย หลาน ได้นัดกับพี่สาวคนโตและหลาน เจอกันที่หมอชิต สายเหนือ เมื่อถึงโรงพยาบาล รู้สึกตกใจเห็นน้องซูบไป ดิฉันนึกว่าเป็นดีซ่าน เห็นตัวเหลือง ยังปลอบไปว่าคงไม่เป็นอะไรมากมั้ง พี่คนโตซื้อโจ๊ก และรังนก มื้อกลางวัน วันนั้นทานโจ๊กจนหมด พวกพี่ไปดีใจเห็นทานได้ ดิฉันสังเกตเห็นท้องอืด ตรงชายโครงข้างขวาดูจะนูนขึ้นมา ถามดูว่าไม่ปวด แต่ตอนมาปวดในใจก็ภาวนาขออย่าให้น้องเป็นโรคที่กำลังฮิตกันเลย (มะเร็ง) พวกเราก็ไปกันทุกวันอยากรู้ผลออกมาของหมอ แต่แรงภาวนาของดิฉันล้มเหลว อีก ๔ วันต่อมา คุณเรณูมากระซิบบอกว่า หมอตรวจพบมะเร็งในตับเข้าจนได้ พี่ ๆ และหลาน ๆ ตกใจ เสียดาย อนาคตของน้อง น้องจะต้องก้าวไปอีกไกล เพราะน้องอายุยังน้อย

ดิฉันเสียใจว่าวันนั้นดิฉันไม่ได้ไป ลูกคนเล็กกลับจากโรงเรียนบ่าย ๒ โมงยังถามดิฉันว่า วันนี้แม่ไม่ไปเยี่ยมอาหรือ ประเดี๋ยวไม่ได้เห็นใจอา จะมาบ่น ดิฉันบอกเขาว่าวันนี้ขอแม่หยุดสักวันเถอะ พรุ่งนี้วันสุดท้ายจะไป

ตอนค่ำทานข้าวแล้ว ยังปรึกษากันว่า พรุ่งนี้ลูกคนโตจะไปส่งก่อน จึงมาทำงาน พอดีพี่คนโตโทร. มาว่า วันนี้พี่ไปเยี่ยมรัญมา ย้ายมาอยู่ตึกทองหล่อแล้วชั้นล่าง อาการดีขึ้น พี่กลับตอนบ่าย ๒ โมง พอวางหูได้อึดใจเดียว พี่โทร. มาใหม่ บอกน้องเสียแล้ว ๒ ทุ่ม ดิฉันและลูก ๆ ตะลึง ทำอะไรไม่ถูก ไม่นึกว่าน้องจะไปเร็ว ก่อนมาตึกทองหล่อดิฉันใจไม่ดี เห็นคนเจ็บนอนพนมมืออยู่ที่อก ถามคุณเรณูว่าใครจับมือให้ คุณเรณูบอกว่าคนเจ็บทำเอง ประเดี๋ยวเห็นท่านรอง ฯ ห่อพระมาให้คนเจ็บอีก ดิฉันก็นึกเหมือนกันว่าคงจะใกล้เวลาของน้อง แต่อีกใจก็ไม่เชื่อเพราะเห็นน้องเขียนหนังสือเมื่อใครเข้ามาเยี่ยม

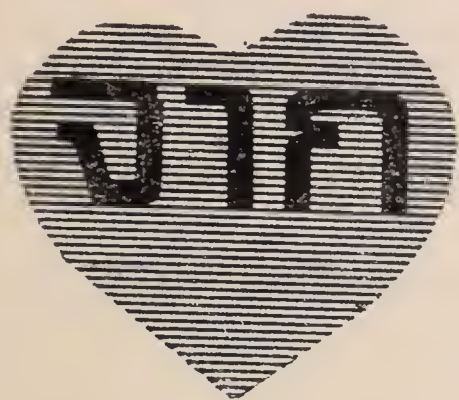
แม้ว่าวันนั้นท่านรอง ฯ จะพูดให้น้องขำขัน น้องก็พยักหน้ากับเขาด้วย ดิฉันเห็นผู้บังคับบัญชา เห็นเพื่อน ๆ ตลอดจนคนใต้บังคับบัญชาของน้อง เป็นห่วงเป็นใยน้องทุกคนพลอยภูมิใจไปกับน้องด้วย ที่เห็นน้องเป็นที่รักของทุก ๆ คน ก็ยังไม่มีแรงจะดึงน้องให้อยู่ต่อไปอีกได้

ครั้งใดที่เข้าไปในห้อง ไอ ซี ยู ถ้าท่านรอง ฯ อยู่ก็จะทำให้ภายในห้องอบอุ่น เพราะท่านเป็นธุระทุกอย่าง ท่านจะพูดให้คนเจ็บสบายใจ คนเยี่ยมก็พลอยอุ่นใจไปด้วย แม้รอบเตียงจะมีบรรยากาศซึม – เศร้า แต่ไม่มีใครรู้หรอกว่า พอท่านก้าวออกจากห้อง ไอ ซี ยู ท่านจะถอดแว่นเช็ดน้ำตาทุกครั้งแล้วท่านจะเข้าไปใหม่ บางวันท่านห่วงคนเจ็บ ท่านจะมาแต่เช้าขอพยาบาลเข้าเยี่ยม พยาบาลบอกยังไม่ถึงเวลา ท่านจะให้พรน่าดู แม้แต่ศพที่ไปตั้งสวดที่วัดบางประทุนนอก ทุก ๆ คืนที่พระสวดจบท่านจะถอดแว่นเช็ดน้ำตาทุกคืน ท่านเป็นทุกอย่างให้คนตายและคนที่ยังอยู่ ภรรยาบุตร (ท่านผู้อ่านคงจะสงสัย เอ๊ะ หัวชื่อไว้อาลัยคนตาย แต่ดิฉันทำไมเขียนสดุดีคนเป็น ดิฉันขอรับรองว่าดิฉันไม่เคยรู้จักกับท่านเลย ได้ยินเพื่อน ๆ ของน้องเรียกท่านรอง ฯ ดิฉันก็ท่านรอง ฯ กับเขาด้วย) ด้วยความสัตย์จริงความดีของท่านมีมากมาย ว่าที่ดิฉันเขียน ดิฉันไม่รู้จะบรรยายอย่างไรถูก ดิฉันเขียนจากประสบการณ์ที่ดิฉันเห็น เพราะดิฉันมาแทบทุกวัน เสียดายวันที่น้องเสียดิฉันไม่ได้มา ถ้ามาคงเห็นน้ำตาของท่านอีก เพราะท่านอยู่จนนาทีสุดท้าย

ดิฉันและพี่ ๆ ขอกราบขอบพระคุณท่านรอง ฯ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย ถ้าวิญญาณมีจริงและท่านรอง ฯ ตาทิพย์ ดิฉันเชื่อเหลือเกินว่า ท่านคงจะเห็นน้องมานั่งกราบที่เท้าท่าน ถึงท่านไม่เห็นดิฉันก็คงเห็น

ดิฉันขอขอบคุณ หมอ พยาบาล ตลอดจนเพื่อน ๆ ของน้องทุก ๆ คน.

อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย
อาลัย อาลัย อาลัย

พ๋า – ตุ่ม – ตู่ – ตู๋ – กุ้ง

ตอน **อารัญ** อยู่ตึกทองหล่อ พวกเราก็ยังเฉย ๆ เพราะคิดว่าอีกไม่กี่วัน **อารัญ** ก็จะกลับบ้านได้ เพราะ **อารัญ** มีเพื่อนเป็นหมอหลายคน อีกอย่างเมื่อนอนรอให้หมอเช็คอาการอยู่นี้ จะได้เป็นการพักผ่อนไปในตัว ไม่นึกว่า **อารัญ** จะเป็นมากอย่างนั้น

พอ **อารัญ** เข้าห้อง **I.C.U.** พวกเราสงสาร **อารัญ** จัง สายอะไรต่ออะไรยุ่งไปหมด ไม่อยากเห็น **อารัญ** อยู่ในสภาพนี้เลย เสาร์ – อาทิตย์ พ๋า – ตุ่ม จะมาอยู่เป็นเพื่อนคุณแม่ทั้งวัน วันธรรมดาก็จะมากับคุณแม่ ไม่นึกเลยว่า **อารัญ** จะไปเร็วอย่างนี้

ก่อนวัน **อารัญ** เสีย ไปทำบุญต่ออายุให้อารัญ **อารัญ** เอาไปจบแล้วลูบหัว **อารัญ** รู้ทุกอย่าง วัน **อารัญ** เสีย ต้องให้คุณแม่มานอนเป็นเพื่อน

คุณแม่เคยเล่าเสมอว่า **อารัญ** เป็นคนง่าย ๆ กินอยู่ง่าย ก่อนได้ทำงานได้ค่าขนมจากย่าวันละ ๕ บาท หางานทำตั้งแต่เช้าจรดค่ำ ค่าน้ำแข็ง–ค่ารถเมล์ก็หมดแล้ว หน้าดำเป็นมัน เห็นแต่ลูกตา ซึ่งปกติก็ดำอยู่แล้วยิ่งดำใหญ่ กลับมาหาข้าวทานแทบไม่ทัน พอได้เงินเดือนแรก **อารัญ**ภูมิใจมาก ให้เงินคุณแม่ ๑๐๐ บาท คุณแม่ยังคืนให้ไปเพื่อไว้ซื้ออะไร ๆ

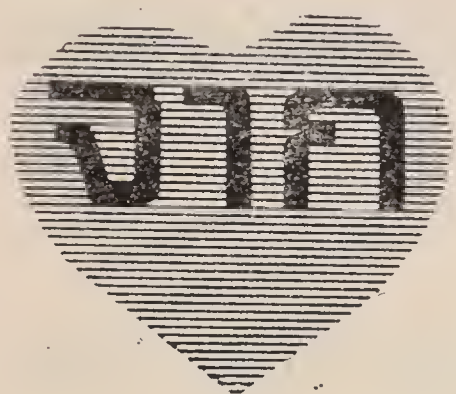
เมื่อ **อารัญ** เปลี่ยนงานมาอยู่ที่ดอนเมือง **อารัญ** มีเพื่อนมาก ใจกว้างเงินไม่เคยเหลือ ระยะนั้นพวกเราไม่เคยเจอ **อารัญ** กันเลย

ตอนหลัง ๆ **อารัญ** สบายแล้วมีทุกอย่างที่ต้องการ ก้าวหน้าด้านการงาน พวกเราพลอยดีใจไปด้วย

นาน ๆ พวกเราจะได้เจอ **อารัญ** สักที **อารัญ** เป็นคนคุยสนุก มีอารมณ์ขัน พูดให้หัวเราะได้บ่อย ๆ พวกเรามีญาติข้างคุณพ่อเพียงคนเดียวเท่านั้นที่เป็นผู้ชายคือ **อารัญ**

อารัญ เป็นคนเก็บอารมณ์เก่ง คุณแม่บอกว่า บางครั้งเจอ **อารัญ** หน้าตา **อารัญ** อยากพูดอะไรแต่ก็ไม่พูด **อารัญ** จะเก็บความทุกข์ไว้คนเดียว ไม่ยอมบอกใครให้รู้ แม้แต่พี่ – พี่ของ **อารัญ** ก็ไม่ยอมบอก พวกเราเลยไม่รู้ว่า **อารัญ** มีทุกข์ รู้แต่ว่า **อารัญ** สุขสบาย พวกเราก็พลอยสบายใจไปด้วย

แต่นี้ไปด้วยความดีของ **อารัญ** ที่เคยทำไว้ พวกเราขอให้ดวงวิญญาณของ **อารัญ** จงสู่สุคติชั่วนิรันดร์

เรณู และ วรินทร์ ดวงนิล

ตลอดเวลา ๑๘ ปีเศษ ที่**คุณหิรัญ**และดิฉันได้ร่วมชีวิตกันมา **คุณหิรัญ** ได้ทำหน้าที่สามีที่รักและบูชาของภรรยา และเป็นพ่อที่ดีที่สุดของลูก **คุณหิรัญ** ให้ความรัก ความเมตตา ความอบอุ่นต่อภรรยาและลูกมาก และให้ความโอบอ้อมอารีต่อญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจเสมอมา

จากความรัก และความห่วงใยต่อลูกและภรรยา พยายามทำงานด้วยความอุตสาหะ เพื่อให้ความสุขและความอบอุ่นแก่ครอบครัว ซึ่งดิฉันและลูกก็มีความภูมิใจที่มีสามีซึ่งเปี่ยมไปด้วยความรัก และความเมตตาต่อลูกและภรรยา

ตลอดระยะเวลาที่ได้อยู่มาเป็นเวลา ๑๘ ปีเศษนี่ **คุณหิรัญ** ไม่เคยได้เจ็บไข้หรือได้ป่วยเลย เพราะปกติแล้ว **คุณหิรัญ** เป็นคนที่สุขภาพดีมาก

จนเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๑ หลังจากกลับจากปฏิบัติราชการตามปกติ พอตอนหัวค่ำเวลาประมาณ ๒๐.๑๕ นาฬิกา **คุณหิรัญ** บ่นว่าเจ็บชายโครงด้านขวา และให้ทายาให้หน่อย ดิฉันทายาให้ และ **คุณหิรัญ** ก็บอกลูกว่าพ่อเห็นจะไม่ไหวลูก ก็ให้นอนพักผ่อน แต่ **คุณหิรัญ** ก็ไม่ยอมนอนบ่นว่าปวดเหมือนมีอะไรมาเสียดแทงแถวชายโครง จนประมาณ ๒ นาฬิกาของวันใหม่ก็บอกดิฉันว่า คุณลงไปนั่งที่ห้องรับแขกกันเถิด นอนไม่หลับ ดิฉันก็

ลงมาด้วย จนกระทั่งรุ่งเช้าของวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๑ **คุณหิรัญ** ก็แต่งตัวไปทำงานตามปกติ โดยมีดิฉันขับรถไปส่ง พอถึงที่ทำงานก็ทำงานสักครู่ ดิฉันก็อ้อนวอนให้ไปตรวจ **คุณหิรัญ** ก็บอกว่า ไม่เป็นไรมากเดี๋ยวค่อยไปก็ได้ และบอกให้ดิฉันกลับไปทำงานเถิดเดี๋ยวจะเสียเวลางาน ดิฉันก็นั่งอยู่สักพักหนึ่ง **คุณหิรัญ** ก็ยอมไปตรวจ เมื่อไปถึงโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ก็พบคุณหมอสุเทพ ขจรบุญ ท่านก็รีบตรวจและรับตัวให้เข้าพักที่อาคารทองหล่อ บอกว่าสงสัยจะเป็นตับอักเสบ

ตลอดเวลาที่พักรักษาตัวอยู่นี้ **คุณหิรัญ**และดิฉันก็ยังคิดว่าไม่เป็นอะไรมาก ก็เข้าใจว่าเป็นตับอักเสบธรรมดา ยังคุยและล้อเล่นกับบรรดาเพื่อนฝูงผู้ไปเยี่ยมตลอดเวลา

อยู่มาจนวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๒๑ คุณหมอได้นัดจะทำการผ่าตัด ในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๒๑ **คุณหิรัญ** ก็เซ็นชื่อรับทราบที่จะทำการผ่าตัด ซึ่งเข้าใจว่าเป็นฝีในตับ ดิฉันคิดไม่ถึงว่า **คุณหิรัญ** จะเป็นมากถึงขนาดต้องผ่าตัด ดิฉันเป็นห่วง **คุณหิรัญ** มากจนเป็นลม หมอและพยาบาลเข้ามา **คุณหิรัญ**ยังล้อและบอกหมอว่า ดูซิหมอ คนเฝ้าไข้เป็นลมไปแล้ว ผมยังปกติเลย คุณหมอบอก **คุณหิรัญ** ว่าไม่เป็นไรใจเย็น ๆ ผ่าแล้วก็หาย ดิฉันและลูกก็รอเวลาการผ่าตัดด้วยความเป็นห่วงมาก เวลา ๑๕.๓๐ น. ของวันเดียวกัน พยาบาลก็บอกว่าหมอสั่งระงับการผ่าตัดด่วน **คุณหิรัญ** ยังถามว่า ทำไมจึงระงับ คุณหมอก็ตอบว่าอยากจะเจาะตับไปตรวจเพราะสงสัย จะไปพิสูจน์ให้ละเอียดก่อน คนไข้ก็ดีใจนึกว่าจะมีทางรักษาโดยไม่ต้องผ่าตัด ดิฉันเดินตามหมอออกไปและถามอาการ **คุณหิรัญ** เป็นอะไรมากน้อยแค่ไหน คุณหมอตอบว่ายังไม่ทราบผล อยู่ในขั้นสงสัยว่าจะเป็นมะเร็งที่ตับ เพราะตาม X–Ray เห็นตับผิดปกติ ดิฉันภาวนาขอให้ฟิล์มที่เห็นนั้นหยิบมาผิดเถิด ดิฉันแทบเดินไม่ไหว มันบอกไม่ถูกเลยว่าขณะนั้นมันแสนจะเว้งว้าง และขอให้คุณพระคุ้มครองขออย่าให้ **คุณหิรัญ** เป็นอย่างที่คุณหมอสงสัยเลย และอาการของ **คุณหิรัญ** ก็ค่อย ๆ ทรุดลง

อยู่มาจนกระทั่งวันที่ ๒๘ ก.ค. ๒๑ คุณหมอได้ให้อ๊อกซิเจน และเข้าในห้อง I.C.U. คุณหมอได้เจาะเลือดในท้องออกและให้เลือด ให้น้ำเกลือ **คุณหิรัญ** ก็ยังกำลังใจดี ดิฉันเข้าไปก็บอกว่า คุณหญิง สว่างจิต หงสกุล มาเยี่ยมและนำพระมาฝากให้ดิฉันเก็บไว้ ดิฉันก็ซุกไว้ใต้หมอนที่**คุณหิรัญ** หนุน เมื่อหายใจไม่สะดวกเพราะเสมหะมาก ทางหมอก็ทำการเจาะคอ ทำให้พูดไม่ได้ แต่สติสัมปชัญญะยังดี ก็ใช้วิธีเขียนหนังสือถามตลอดเวลา เช่น

– หมอกิตติจะเช็คอะไรตอนเช้า

– น้ำในตับจะหมด ไม่ได้กินอาหารเลย ๓ วัน

– หมอต้องเดินไกลไปหน่อยแล้ว

– จัดที่ให้ดีจะหลับ

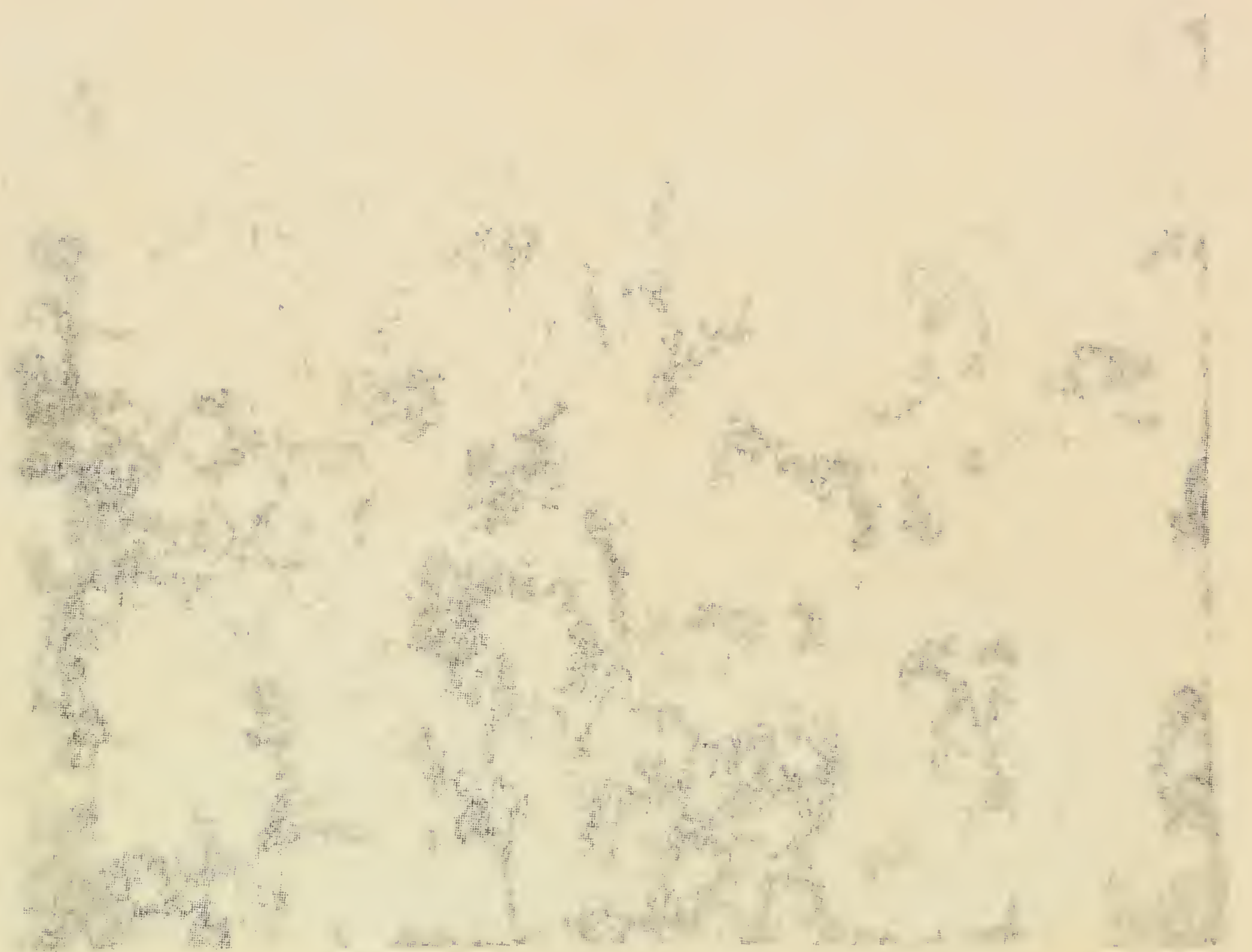
มาอยู่ห้อง I.C.U. ได้ ๖ วัน ถึงวันที่ ๒ ส.ค. ๒๑ **คุณหิรัญ** ก็เขียนหนังสือขออนุญาตหมอกลับตึกทองหล่อตามเดิม คุณหมอก็อนุญาต และกลับถึงห้องเวลาประมาณ ๑๒.๐๐ น. เศษ อยู่ได้ถึงเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. เศษ **คุณหิรัญ**ก็เริ่มมีอาการหายใจไม่สะดวก พยาบาลพิเศษที่ดูแลอยู่ก็ใช้เครื่องดูดเสมหะอยู่ตลอดเวลา **คุณหิรัญ** อึดอัดและทนไม่ไหวซึ่งเสมหะออกมามาก แม้เครื่องจะดูดอยู่ตลอดเวลา เสมหะก็ออกมาทางปากทางจมูก และด้วยความมีกำลังใจตลอดจนสติสัมปชัญญะดี **คุณหิรัญ** เขียนบอกว่าให้แก้ปัญหา ซึ่งเป็นประโยคสุดท้าย ดิฉันก็ตามหมอ และท่านรองผู้อำนวยการก็มาดู

เวลา ๒๐.๑๕ น. **คุณหิรัญ** ก็สิ้นลม โดยที่**คุณหิรัญ** ไม่ทราบเลยว่าตัวเองเป็นมะเร็งในตับ ไปต่อหน้าท่านรองเจ้ากรมยุทธศึกษาทหารอากาศ รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลและท่านผู้ให้ความเป็นห่วงอีกหลายท่าน ดิฉันและลูกมีความเสียใจอย่าง สุดซึ้ง จนเหลือ ที่จะกล่าวออกมา ตลอดระยะเวลา ๑๘ ปีเศษ ครอบครัวของเรามีเพียง พ่อ แม่ ลูก เพียง ๓ คน ต่อนี้ไปเราจะเหลือแต่เพียง แม่กับลูก ขอให้วิญญาณของ**คุณหิรัญ**จงรับทราบว่า ดิฉันจะเป็นทั้งแม่ พ่อที่ดีของลูก และขอจงอย่าได้เป็นห่วงดิฉันและลูกเลย

ดิฉันและบุตรขอกราบขอบพระคุณท่านที่เคารพ ญาติ มิตรทุกท่านที่ได้ร่วมบำเพ็ญกุศล สวดพระอภิธรรม และได้กรุณาให้เกียรติมาในวันงานพระราชทานเพลิงศพ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ดิฉันและลูกขอตั้งกัลยานจิต อุทิศส่วนกุศลผลบุญในฐานะอันเป็นส่วนภรรยา และบุตร แด่ **นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล** เพื่อความสำเร็จแห่งทิพยสุขตามสมควรแต่คติในสัมปรายภพทุกประการ.

หลวงปู่แหวน

△

๑. วัดดอยแม่ปั๋ง

หลวงปู่แหวน สุจิณโณ จำพรรษาอยู่ที่ **วัดดอยแม่ปั๋ง** หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **วัดดอยม่อนเวี่ยง** การเดินทางไปนมัสการหลวงปู่แหวน ณ วัดดอยแม่ปั๋งนี้ปัจจุบันสะดวกมาก ซึ่งสามารถเดินทางตามเส้นทางหลวงสาย เชียงใหม่ – พร้าว ผ่านทางอำเภอสันทราย และผ่านบ้านแม่โจ้ ผ่านหมู่บ้านแม่ปั๋งที่เชิงดอย ระยะทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ถึงวัดดอยแม่ปั๋งเพียง ๗๖ กิโลเมตร มีรถประจำทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ ซึ่งจอดอยู่ที่ตลาดเทศบาลริมแม่น้ำปิง บริการไปกลับถึงอำเภอพร้าวทุกวัน

สำหรับท่านที่จะเดินทางไปนมัสการหลวงปู่แหวนขอเรียนแนะนำดังนี้

ทางรถเมล์ จากกรุงเทพฯ ขึ้นรถที่ สถานีขนส่งสายเหนือ (ตลาดหมอชิต) สาย กรุงเทพฯ – เชียงใหม่ ลงรถที่สถานีขนส่งช้างเผือก เชียงใหม่ แล้วต่อรถสองแถวซึ่งจอดอยู่บริเวณสถานีขนส่งฯ บอกคนรถว่า จะไปขึ้นรถพร้าวสายใต้ ค่ารถสองแถวปกติคนละ ๒ บาท

รถเมล์ออกจากเชียงใหม่เที่ยวเช้า เวลา ๐๗.๐๐ น. และ ๐๘.๐๐ น. ซึ่งใช้เวลาเดินทางเพียงชั่วโมงเศษเท่านั้น ส่วนรถเที่ยวล่องจาก อำเภอพร้าว เที่ยว ๑๔.๐๐ น. ซึ่งจะมาถึงเชิงดอยประมาณ ๑๔.๑๕ น. เผื่อกันลืม ท่านควรบอกคนรถว่าจะไป **ดอยแม่ปั๋ง** และคอยสังเกต **หลักกิโลเมตรที่ ๗๖** แล้วลงที่นั่น แล้วสอบถามชาวบ้านหมู่บ้านเชิงดอยถึงทางขึ้นไป **ดอยแม่ปั๋ง**

ข้อระวัง ก่อนท่านถึงหลักกิโลเมตรที่ ๗๖ จะมีป้ายปักบอกทางไปวัดดอยแม่ปั๋งไว้นี่คือทางเส้นใหม่ขึ้นดอยซึ่งยังไม่เรียบร้อยดีในขณะนี้ อย่าไปทางนี้ต้องขึ้นเขาคดเคี้ยว ลำบากระยะทางประมาณ ๒ ก.ม.

สำหรับท่านที่จะนำพาหนะไปเอง มีข้อควรระวัง ๒ ประการ คือ

๑. จาก เชียงใหม่ ทางแยกไปอำเภอสันทราย ทางแยกตอนนี้ เป็นสามแยก มีตลาดชนบทตรงโค้งทางแยก ท่านจะต้องเลี้ยวซ้าย นั่นเป็นทางที่ถูก (ถ้าตรงไป ที่หมายของท่านคืออำเภอดอยสะเก็ด ไม่ได้นมัสการหลวงปู่แน่) เลี้ยวซ้ายแล้วผ่านตลอด ทางที่จะต้องผ่านคือ เกษตรกรรมแม่โจ้ ไม่มีอะไรที่ท่านจะต้องกังวลอีกแล้ว แม้ว่าจะเป็นทางคดเคี้ยวแต่ก็ไม่มีทางแยกไปทางไหนอีก

๒. สังเกตกิโลเมตรที่ ๗๖ ทางขวามือจะมีทางแยกท่านตรงไปประมาณ ๕๐๐ เมตร จะมีป้ายบอกทางไปดอย สงสัยถามชาวบ้านเชิงดอย แล้วจะทราบทางไปวัด **วัดดอยแม่ปั๋ง**

๒. ประวัติหลวงปู่แหวน

วงศ์สกุลของหลวงปู่แหวน หลวงปู่แหวน สุจิณโณ ถือกำเนิดเกิดที่บ้านนาโป่ง ตำบลหนองใน (ต่อมา ต. หนองใน เปลี่ยนชื่อเป็น ต. นาโป่ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๐) อำเภอเมือง จังหวัดเลย ราวปี ๒๔๓๑ ตาของหลวงปู่ ชื่อตาขุนแก้ว ยายชื่อยายขุนแก้ว โยมบิดามีชื่อว่า ใส นามสกุล **รามศิริ** มีอาชีพเป็นช่างตีเหล็ก โยมมารดามีชื่อว่าแก้ว นามสกุล รามศิริ มีพี่สาวร่วมมารดาเดียวกัน ๑ คน ชื่อนางเบ็ง ราชอักษร มีน้องต่างมารดา ๖ คน คือ (เมื่อโยมมารดาของหลวงปู่แหวน ถึงอนิจกรรมสิ้นบุญไปแล้ว โยมบิดาก็มีภรรยาใหม่อีก ๓ คน) จากมารดาเลี้ยงคนที่ ๑ มีลูกชาย ๑ คน ชื่อ นายคำ รามศิริ จากมารดาเลี้ยงคนที่ ๒ มีลูกหญิง ๑ คน ชื่อนางนำ รามศิริ จากมารดาเลี้ยงคนที่ ๓ มีลูก ๔ คน เป็นชาย ๑ คน ชื่อนายผ้าย รามศิริ เป็นหญิง ๓ คน คือ นางกองคาย รามศิริ นางตาบ รามศิริ และนางพวง รามศิริ

พี่สาวของหลวงปู่แหวน คือ นาง เบ็ง ซึ่งแต่งงานกับ นายไทย ราชอักษร กำนันคนที่ ๔ ของ ต. นาโป่ง

การศึกษาในปฐมวัย

การศึกษาอักษรสมัยในปฐมวัยของ**หลวงปู่แหวน**ไม่ปรากฏว่าท่านได้ศึกษาเล่าเรียนอะไรที่ไหน แต่พออายุได้ประมาณ ๑๒ ขวบ ราวปี พ.ศ. ๒๔๔๓ หลวงปู่แหวนได้บรรพชา

เป็นสามเณรฝ่ายมหานิกายที่วัดโพธิ์ชัย ซึ่งเป็นวัดประจำตำบลหมู่บ้านนาโป่ง โดยมีพระอาจารย์อ้วน (ไม่ทราบนามฉายาและนามสกุล) เป็นพระอุปัชฌาย์ เมื่อบรรพชาเป็นสามเณรแล้ว ได้เดินทางไปยังบ้านโคกไก่เซ่าเหล่าขอนยูง เขตอำเภอหนองผือ (บ้านผือ) จังหวัดอุดรธานี พักอยู่ที่นั่นนานพอสมควร โยมบิดาและพี่เขย คือ นายไทย ราชอักษร ซึ่งเป็นกำนันคนที่ ๔ แห่ง ต. นาโป่ง ได้ติดตามไปนำกลับคืนมา ให้อยู่ที่วัดโพธิ์ชัย ซึ่งเป็นวัดเดิมนานพอสมควร แล้วหลวงปู่แหวนได้เดินทางไปยังอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ พักอยู่ที่ไหนไม่ทราบโดยมีบิดาและพี่เขย ได้ตามไป และนำ กลับมาอีก ให้พัก อยู่วัดเดิม เหมือนคราวก่อน

จากบ้านเกิดเมืองนอนไปเพื่อการศึกษา

เมื่อหลวงปู่แหวนเป็นสามเณรได้พักอยู่ที่วัดโพธิ์ชัยนี้นานพอสมควร ต่อจากนั้นท่านก็ได้เดินทางไปยังจังหวัดอุบลราชธานีและได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุฝ่ายมหานิกาย ที่สีมาวัดบ้านสร้างถ่อใน ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอม่วงสามสิบสมัยนั้น ปัจจุบันนี้อยู่เขตอำเภอหัวตะพาน โดยมี**พระอาจารย์อ้วน** ผู้นำไปเป็นพระอุปัชฌาย์ ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๕๑ และได้เรียนมูลเดิม (มูลกัจจายน์) อยู่ที่วัดบ้านสร้างถ่อใน เป็นเวลา ๑๐ ปี เคยปลูกต้นไม้ไว้ที่วัดนั้น ปัจจุบันนี้ก็ยังอยู่

สถานศึกษามูลเดิมของหลวงปู่แหวน

ในระยะที่ **หลวงปู่แหวน** ได้ไปจำพรรษาอยู่ที่วัดบ้านสร้างถ่อใน ต. สร้างถ่อน้อย เขตอำเภอม่วงสามสิบสมัยนั้น **อาจารย์เอี่ยม** ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านไผ่ใหญ่ ต. ไผ่ใหญ่ อ. ม่วงสามสิบ จ. อุบล ฯ เป็นอาจารย์สอนหนังสือแบบโบราณ คือ มูลเดิม มูลกัจจายน์ และ **อาจารย์ครูเบาะ, แม่กาสี มณีพันธ์** เป็นโยมอุปัฏฐากหลวงปู่แหวนในเวลานั้น

ต่อมา**หลวงปู่แหวน** ได้ย้ายไปอยู่ที่วัดบ้านสร้างถ่อนอก ตำบลอำเภอและจังหวัดเดียวกัน โดยมี **อาจารย์ ชาลี** เป็นสมภารวัดบ้านสร้างถ่อนอก หลวงปู่แหวนต้องเดินทางไปเรียนหนังสือที่วัดบ้านสร้างถ่อในแห่งเดิม ซึ่งเป็นสถานที่เรียน มีอาจารย์สอนเป็นประจำไม่ขาดและมีพระเณรไปเรียนในสมัยนั้นเป็นจำนวนมาก

หลังจากเรียนมูลเดิมแล้ว **หลวงปู่แหวน** ก็ออกเดินธุดงค์กรรมฐานแสวงหาความวิเวกตามลำพัง

หลวงปู่ออกปฏิบัติธุดงค์กรรมฐาน

เมื่อ**หลวงปู่แหวน** ออกปฏิบัติธรรมกรรมฐานสาย **พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ** หลังจากหยุดเรียนแล้วหลวงปู่แหวนก็พบกับ **พระอาจารย์มั่น พระอาจารย์เสาร์ พระอาจารย์สิงห์** และได้ติดสอยห้อยตามปฏิบัติพระอาจารย์เหล่านั้นไปในภาคอีสาน ในระหว่างนี้**หลวงปู่แหวน**ยังไม่ได้ญัตติเป็นธรรมยุต จะไปปฏิบัติอยู่โดยเดี่ยวตามลำพังเป็นไปไม่ได้ จนกระทั่งออกบำเพ็ญธุดงควัตรปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานตามแนวทางของพระอาจารย์มั่น เป็นมหานิกายอยู่หลายปีกว่าจะญัตติเป็นธรรมยุต

หลวงปู่แหวนไปนครเชียงใหม่

ในระยะเวลาที่**หลวงปู่แหวน**ออกปฏิบัติธุดงคกรรมฐานอยู่ทางภาคอีสานนั้น ได้ไปพักบำเพ็ญสมณธรรมปฏิบัติกรรมฐานอยู่ที่ไหนบ้าง อยู่รวมกับอาจารย์และเพื่อนสหธรรมมิกรูปไหนบ้าง เป็นเวลานานเท่าไรไม่มีใครทราบหลักฐานแน่นอน และ**หลวงปู่แหวน**เดินทางจากภาคอีสานลงมากรุงเทพ ฯ พักที่วัดบรมนิวาส เมื่อ**ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์** (สิริจนฺโท จันทร์) เจ้าอาวาสวัดบรมนิวาส จะขึ้นไปจำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวงเชียงใหม่ ตามคำนิมนต์ของเจ้าแก้ว นวรัตน์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ และเจ้าพระยามุขมนตรี (อาบ เปาโลหิต) สมุหเทศาภิบาลมณฑลพายัพ ปี ๒๔๗๑ ท่านคัดเลือกพระอนุจรก่อนจะออกเดินทางไป ได้สั่งว่า ให้เอา**คุณแหวน**ไปด้วยรูปหนึ่ง หลวงปู่แหวนดีอกดีใจมากที่ท่านเลือกเอาตนเป็นพระอนุจรติดตามคณะท่านไปด้วย **หลวงปู่แหวน**เดินทางไปเชียงใหม่พร้อมกับคณะท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ทั้งที่ยังเป็นมหานิกายและไปญัตติเป็นธรรมยุต ที่พระอุโบสถวัดเจดีย์หลวง โดยมีท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (สิริจนฺโทจันทร์) เป็นพระอุปัชฌาย์

หลวงปู่แหวนกลับมาตุภูมิ แล้วกลับไปเชียงใหม่อีก

หลังจาก**หลวงปู่แหวน**ได้เดินทางไปถึงเชียงใหม่ ภาคเหนือของประเทศไทย และได้ญัตติเป็นพระธรรมยุตแล้ว จำพรรษาอยู่ที่วัดเจดีย์หลวง ๒ พรรษา นอกนั้นก็ออกธุดงค์กรรมฐานไปบำเพ็ญสมณธรรมอยู่เขตอำเภอจังหวัดเชียงใหม่หลายแห่ง และในเวลานั้นท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (สิริจนฺโท จันทร์) ก็นิมนต์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระขึ้นไปจำพรรษาที่วัดเจดีย์หลวงด้วย เพื่อให้เทศนาโปรดชาวเหนือ หลังจากท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ตั้งฐานานุกรมตำแหน่งพระครูวินัยธร และตำแหน่งพระอุปัชฌาย์ถวายท่านพระอาจารย์มั่น ได้ทราบว่าท่านบวชนาคเพียงคนเดียว แล้วคืนตำแหน่งทุกอย่างไว้ที่วัดเจดีย์หลวงแล้วออกธุดงค์กรรมฐานเข้าป่าเข้าดงขึ้นภูขึ้นเขาต่อไป ระยะนี้**หลวงปู่แหวน**ได้ติดตามพระอาจารย์มั่นไปหรือเปล่า ไม่มีใครทราบ

จากจดหมายบันทึกของ **พระอาจารย์ ซามา อจุตโต** หรือที่เรียกด้วยความเคารพนับถือว่า **หลวงปู่ ซามา** ว่าท่านได้ไปพบ **หลวงปู่แหวน** เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยพระอาจารย์คือ พระอาจารย์ชอบ พระอาจารย์สิม และพระอาจารย์ซามา ได้ปรึกษากันว่าควรจะไปอาราธนาหลวงปู่แหวนมาจำพรรษาที่จังหวัดเลย เพื่อโปรดญาติโยม เมื่อตกลงกันแล้วจึงพร้อมกันออกเดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อถึงแล้วก็แยกกันพัก อาจารย์ชอบ พักที่ห้วยน้ำริน อาจารย์ตื้อพักที่วัดดาราภิรมณ์ อำเภอแม่ริม อาจารย์สิม พักที่ถ้ำเชียงดาว อาจารย์ซามา พักที่อำเภอสันป่าตอง และพระมหาสุทธิ์ (ไม่ทราบนามฉายา) พักที่ป่าเมี่ยงบ้านป่าโสม อาจารย์ซามากับอาจารย์คำผอง (ไม่ทราบนามฉายา) ทำหน้าที่ปรนนิบัติอุปัฏฐาก**หลวงปู่แหวน** การปรนนิบัติอุปัฏฐากนั้น ถ้าต้มน้ำล้างหน้าเดือดแล้ว จะถวายทันทีไม่ได้ต้องรอให้ได้เวลา ๐๕.๐๐ น. คือ ๕ นาฬิกาก่อน แล้วจึงเคาะประตูเรียก เมื่อ**หลวงปู่แหวน**ออกมารับน้ำล้างหน้าแล้ว **หลวงปู่แหวน**จะอธิบายธรรมให้ฟังจนถึงเวลา ๐๗.๐๐ น. แล้วจึงจะบอกให้ออกบิณฑบาต ส่วน**หลวงปู่แหวน**ล้างหน้าแล้วเดินจงกรมจนพวกกลับจากบิณฑบาต จัดเตรียมอาหารใส่บาตรเสร็จแล้วฉัน หลังจากนั้น **หลวงปู่แหวน**จะเข้าพักทำความเพียรถึง ๐๕.๐๐ น. จึงจะออกสรงน้ำ

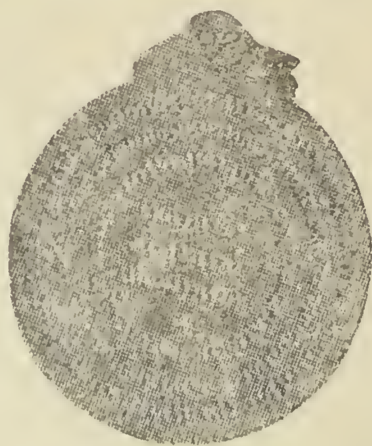
ในคืนวันหนึ่ง **หลวงปู่แหวน** อาพาธ ต้องเฝ้าพยาบาลกันตลอดคืน หลวงปู่แหวนแสดงธรรมให้ฟังได้ใจความว่า **"แต่ก่อนนั้นว่า กุสลา ธัมมา ทุกวันนี้มีแต่ว่า กุสลา ธัมไป"**

คราวหนึ่งหลวงปู่แหวนเดินทางจากดอยนโม จะมาวัดดอยแม่ปั๋ง เกิดอาพาธขึ้นในระหว่างทางมาถึงปางไม้ (ที่พักของโรงเลื่อย) ฝนตั้งเค้าขึ้นมาทำท่าจะตกจริง ๆ หลวงปู่ได้ตั้งสัจจาธิษฐาน แล้วบอกกล่าวเทพาอารักษ์ว่า ขณะนี้ข้าพเจ้ากำลังอาพาธเจ็บไข้ การเดินทางก็ยังไม่ถึงจุดหมายปลายทาง ถ้าฝนจะตก ก็ขออย่าให้ตกมาในที่ข้าพเจ้าพักอยู่ แล้วท่านพักแรมคืนอยู่ที่ซอนไม้ด้วยความอ่อนเพลีย ปรากฏว่าฝนได้ตกลงมาจริง ๆ แต่ตกรอบบริเวณปางไม้และที่อื่น ๆ จนน้ำนองเต็มทุ่งนา **หลวงปู่แหวน** บอกว่าเทพเจ้าเขาก็ให้ความเมตตาเช่นกัน การสั่งสอนหรืออธิบายธรรมะให้ฟัง **หลวงปู่แหวน** มักจะอ้างถึงพระอาจารย์มั่นเสมอว่า ท่านอาจารย์มั่นแนะนำสั่งสอนอย่างนั้นอย่างนี้ หลวงปู่แหวนมักจะเป็นผู้ถ่อมตัวเสมอ ตามปกติที่ได้ปรนนิบัติอุปัฏฐากหลวงปู่อยู่เป็นเวลา ๓ เดือน หลวงปู่จะแสดงธรรมให้ฟังเฉพาะเวลา ๐๕.๐๐ น. เท่านั้น เมื่ออาราธนาให้ **หลวงปู่แหวน** กลับเมืองเลยไม่สำเร็จ คณะที่ร่วมเดินทางไปด้วยกัน ต่างก็แยกทางกันไป อาจารย์สิม ไปจำพรรษาอยู่ที่วัดสันธรรม อาจารย์ชอบและอาจารย์ซามา เดินทางกลับจังหวัดขอนแก่น อาจารย์ตื้อเดินทางกลับอำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

๓. ทำเนียบและประวัติเหรียญของหลวงปู่แหวน

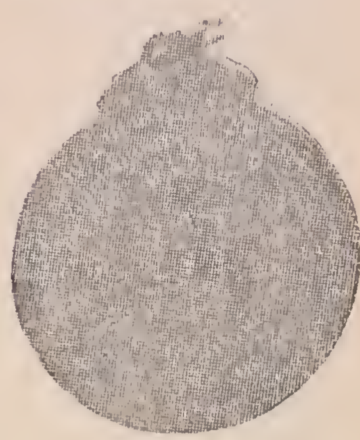
เหรียญรุ่น ๑ นาวาอากาศเอก เกษม งามเอก และคณะรวม ๑๑ คน เป็นผู้จัดสร้างถวายปี ๒๕๑๔ เป็นเหรียญกลม หน้าตรงครึ่งกลม หน้าตรงครึ่งองค์ ข้อความ **"พระอาจารย์แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่** ด้านหลังมีพระคาถา **พุทโธ อรหํ ธมฺโม อรหํ สงฺโฆ อรหํ** รวม ๙ คาบตรงกลาง ๓ แถว และเรียงเป็นวงล้อม ๓ ชั้น จำนวน ที่สร้าง มีเหรียญ ทองแดงรมดำ ๓,๐๐๐ เหรียญ และเหรียญเงิน ๑๑ เหรียญ สำหรับผู้จัดสร้างคนละเหรียญ

รุ่น ๑ ด้านหน้า

ด้านหลัง

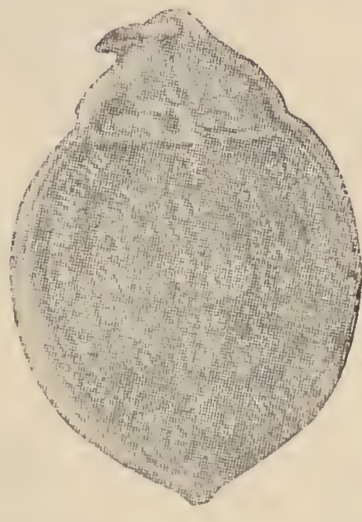
เหรียญรุ่น ๒ นาวาอากาศเอก เกษม งามเอก และคณะ จัดสร้างถวายปี ๒๕๑๕ ด้านหน้าเหมือนเหรียญรุ่น ๑ ด้านหลังก็ใช้คาถาเดียวกับรุ่น ๑ แต่หันหัวตัวหนังสือไปทางซ้าย มีเหรียญทองแดงรมดำ ๑,๐๐๐ เหรียญ เหรียญเงิน ๑๐๐ เหรียญ (เหรียญเงินตอกโค้ดเป็นเครื่องหมายเลข ๙ อารบิค ด้านหลังเหรียญ)

รุ่น ๒ ด้านหน้า

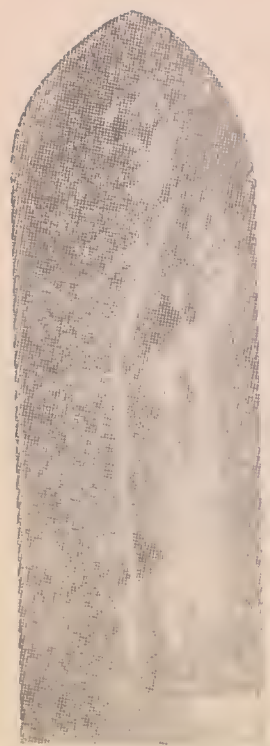

ด้านหลัง

เหรียญรุ่น ๓ พล.อ.ต. จำรัส เที่ยนทอง และคณะโรงเรียนจ่าอากาศ สร้างถวายปี ๒๕๑๕ เป็นเหรียญรูปมะพร้าว ด้านหน้ามีพระพุทธรูปปางสมาธิภายใต้อุณาโลมมีรัศมีอยู่เหนือเส้นโค้ง ๒ เส้น รูปหลวงปู่นั่งสมาธิห่มคลุมเต็มองค์ มีอักขระตัวขอม **อ. อิ. อุ.** ข้อความ **"หลวงพ่อแหวน สุจิณโณ รุ่นสุดท้าย ๒๕๑๕"** ด้านหลังเป็นพระคาถาอักษรลานนา (ตัวธรรม) ๓ แถว ข้อความ **"อนุสรณ์สร้างศาลาการเปรียญ วัดดอยแม่ปั๋ง อ. พร้าว จ. เชียงใหม่ รร. จอ."** เป็นเหรียญทองแดงชุบทอง จำนวน ๑๒,๐๐๐ เหรียญมีโค้ต รร. จอ. ตอกด้านหลัง

รุ่น ๓ ด้านหน้า

ด้านหลัง

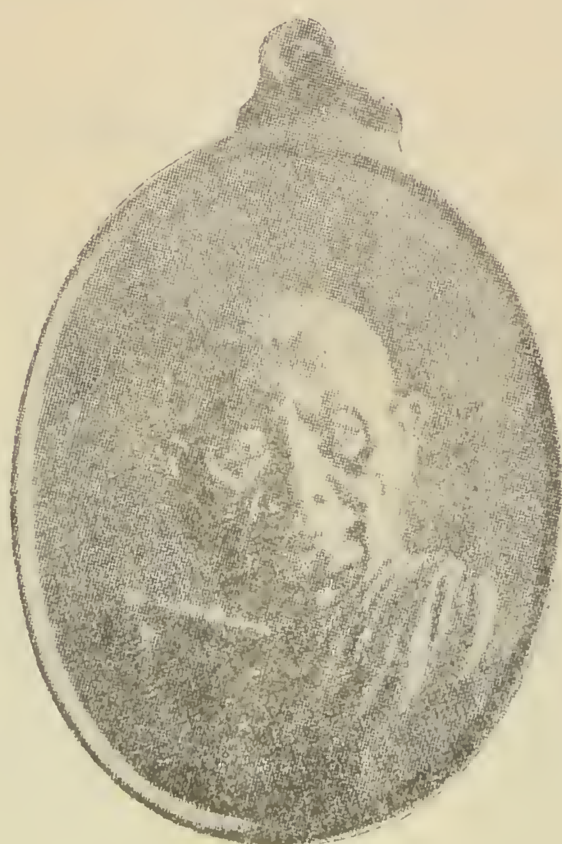
เหรียญรุ่น ๔ เหรียญรูปเหมือนยืนหลังรางปืน วัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร จัดสร้าง คราวทำบุญอายุหลวงปู่ ๘๔ ปี เข้าพิธีในวันงานฉลองอายุเมื่อ ๑๖ มี.ค. ๒๕๑๗ เป็นรูปใบข้าว หลวงปู่ห่มคลุมหน้าตรงยืนเต็มองค์ มีลายเม็ดไข่ปลา

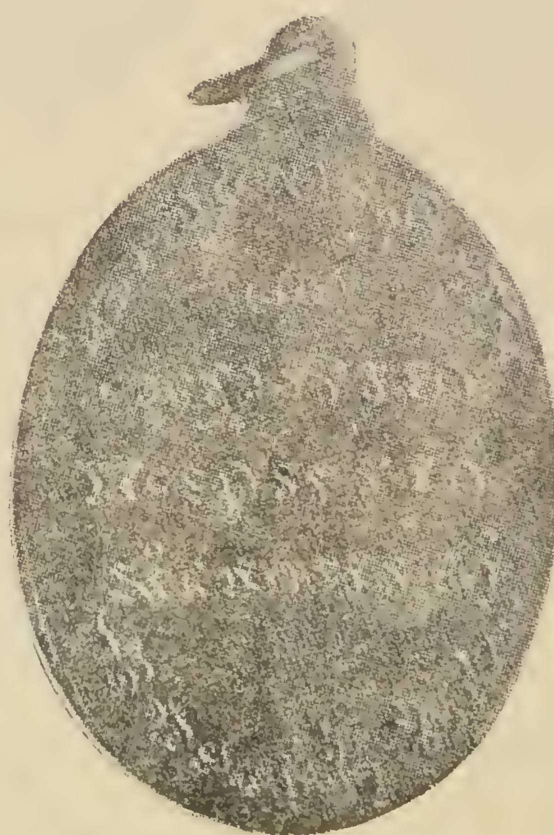

รุ่น ๔ ด้านหน้า ด้านหลัง

เป็นซุ้มไม่มีห่วง ด้านหลัง รูปเฌาะขัดสมาธิ มีรัศมีบัวรองรับพระคาถา **"พุทโธ อรหํ ธมโม สงโฆ อรหํฯ อ. อุ. ม.** ข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง อายุ ๘๔ ปี ๒๕๑๗"** มีโค้ดตอก เหรียญทองแดงรมดำและไม่ได้รม ๕๐,๐๐๐ เหรียญ นวโลหะ ๑๐๘ เหรียญ เงิน ๘๕ เหรียญ ทองคำ ๑๗ เหรียญ

เหรียญรุ่น ๕ เหรียญรุ่นนามชัย เจ้าของภัตตาคารนามชัย สร้างเข้าพิธีเมื่อ ๑๖ มี.ค. ๒๕๑๗ เป็นเหรียญรูปไข่หน้าตรงครึ่งองค์ ด้านหลังข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ ๘๔ วัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่"** และพระคาถาอักษรขอม **"พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ"** เป็นเหรียญทองแดงรมดำ ๒,๐๐๐ เหรียญ นวโลหะ ๒๙ เหรียญ

รุ่น ๕ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่น ๖ เหรียญรุ่นพิเศษ วัดเจดีย์หลวงสร้าง หลวงปู่แผ่เมตตา เมื่อ ๖ เม.ย. ๑๗ มี ๓ แบบ

๖.๑ เหรียญกลมใหญ่ หน้าตรง มีลายบัวรอบ ข้อความ **"หลวงพ่อแหวน สุจิณโณ อายุครบ ๗ รอบ รุ่นพิเศษ"** ด้านหลัง มีรูปตัวเฒาะขัดสมาธิรัศมี บัวรองรับ ขอบมีลายไข่ปลา พระคาถาอักษรขอบ **"พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ"** เนื้อทองแดงรมสีเม็ดมะขาม จำนวน ๙,๐๐๐ เหรียญ นวโลหะ ๑,๒๐๐ เหรียญ เงิน ๖๐๐ เหรียญ และทองคำ ๑๙ เหรียญ มีโค้ดตอก "จ.ล."

รุ่น ๖ ด้านหน้

ด้านหลัง

๖.๒ เหรียญรูปไข่ ด้านหน้ารูปพระอัฏฐารส พระประธานในพระวิหารวัดเจดีย์หลวง ข้อความ **"วัดเจดีย์หลวง เชียงใหม่ พระอัฏฐารส"** อักษรขอม **"พุ. ธ. สํ. มิ."** ด้านหลัง รูปหลวงปู่นั่งสมาธิห่มเฉียงเต็มองค์ ด้านบนรูปเฒาะขัดสมาธิ มีรัศมีและบัวรองรับ ด้านล่างมีเลข ๒๕๑๗ หลวงพ่อแหวน สุจิณโณ อักขระและพระคาถาอักษรขอม **"อ. อิ. อุ. พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ"** มีโค้ดตอกใต้เลข พ.ศ. เนื้อทองแดงรมดำ จำนวน ๒,๕๑๗ เหรียญ เนื้อนวโลหะ ๔๐๐ เหรียญ และเงิน ๕๐๐ เหรีดญ

รุ่น ๖ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นพิเศษ

๖.๓ เหรียญกลมเล็ก หน้าตรง รุ่นพิเศษ อายุครบ ๗ ควบ ด้านหลัง เฒาะขัดสมาธิ มีรัศมี ข้อความ **"หลวงพ่อแหวน สุจิณโณ เชียงใหม่ วัดเจดีย์หลวง ๑๑ เม.ย. ๑๗"** พระคาถาอักษรขอม **"พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ"** มีโค้ดดอก เนื้อทองแดง รมดำ สีเม็ดมะขาม จำนวน ๒,๐๐๐ เหรียญ เงิน ๖๐๐ เหรียญ

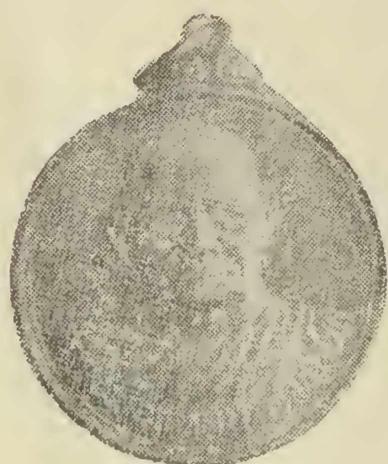

เหรียญรุ่นพิเศษ ด้านหน้า

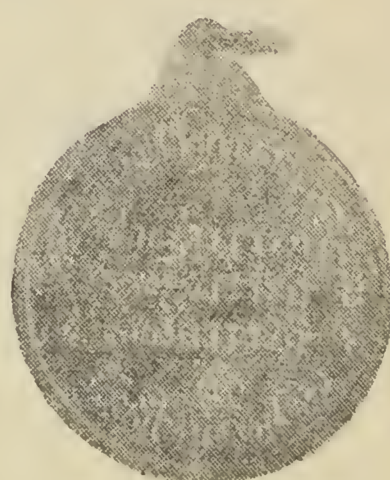

ด้านหลัง

เหรียญแม่ริมรุ่น ๗ นายอำเภอแม่ริมและคณะสร้าง หลวงปู่แผ่เมตตา วันที่ ๕ ม.ค. ๒๕๑๗ เหรียญกลมหน้าตรง ข้อความ **"หลวงพ่อแหวน สุจิณโณ"** ด้านหลัง ข้อความ **"ที่ระลึกสร้างที่ว่าการอำเภอแม่ริม เชียงใหม่ ๒๕๑๗"** พระคาถาอักษรขอม **"พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ"** มีโค้ด **"สุ"** เนื้อทองแดง ๕,๐๐๐ เหรียญ นวโลหะ ๑,๐๐๐ เหรียญ และเงิน ๑,๐๐๐ เหรียญ

รุ่น ๗ ด้านหน้า

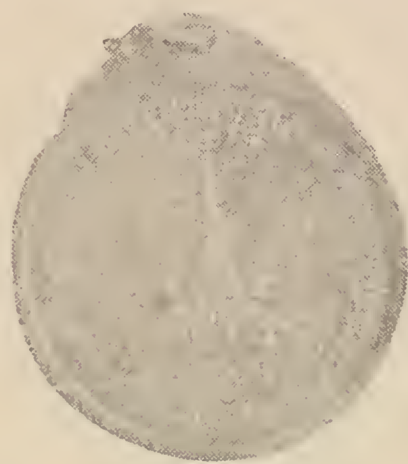

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นเจดีย์ ๘๔ รุ่น ๘ วัดดอยแม่ปั๋งจัดสร้างโดยคณะกรรมการ ซึ่งมี พล.ต. บำรุง สุทธารมณ์ เป็นประธานกรรมการดำเนินการสร้าง จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ เหรียญ ทำพิธีแผ่เมตตา เมื่อวันที่ ๔ ก.ค. ๒๕๑๗ ตรงกับวันอาสาฬหบูชา มี ๒ แบบ

๘.๑ เหรียญกลม รูปครึ่งองค์พาดสังฆาฏิ หันหน้าไปทางซ้าย (ของเหรียญ) ข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่"** เหรียญทองแดง และโลหะเนื้อกลับที่ขอบเป็นเส้นเรียบ เหรียญเงินและทองคำ มีลายบัวรอบ ด้านหลังมีรูปเจดีย์ ๒๕๑๗ ข้อความ **"รุ่นเจดีย์ ๘๔ วัดจัดสร้าง"** พระคาถาอักษรขอม **นะ มะ อะ อุ อุ อะ มะ นะ นะโมวิมุตตานัง นะโมวิมุตติยา** มีโค้ตตอก เหรียญทองแดงรมดำ ๓๗,๒๘๕ เหรียญ โลหะเนื้อกลับ ๗,๔๙๙ เหรียญ เงิน ๙,๙๙๙ เหรียญ ทองคำ ๓๐๓ เหรียญ

รุ่น ๘ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นเจดีย์ ๘๔

๘.๒ เหรียญรูปไข่ นั่งขัดสมาธิ พาดสังฆาฏิเต็มองค์ ขอบเหรียญมีลายบัวรอบ ข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๗"** (เลข พ.ศ. ตัวปั๊มลง) ด้านหลังรูปเจดีย์ ข้อความและพระคาถาเช่นเดียวกับเหรียญกลม มีโค้ตตอก เหรียญทองแดงรมดำ ๓๗,๒๘๔ เหรียญ โลหะเนื้อกลับ ๗,๔๙๘ เหรียญ (มีเพียง ๒ เนื้อ)

รุ่น ๘ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่น ๘๔ รุ่น ๘ วัดสัมพันธวงศ์จัดสร้าง เพื่อหาทุนสมทบการก่อสร้างพระอุโบสถ จำนวน ๕๐,๐๐๐ เหรียญ ได้นำเหรียญทั้งหมดไปทำพิธีรับการแผ่เมตตาอธิษฐานจิต จากหลวงปู่ ณ ศาลาการเปรียญวัดดอยแม่ปั๋ง เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗ มี ๒ แบบ

๙.๑ เหรียญกลมใหญ่ รูปครึ่งองค์ หันหน้าไปทางขวา (ของเหรียญ) พาดสังฆาฏิ ที่หูห่วงมีเลข ๘๕ ซึ่งเป็นอายุของหลวงปู่ ใต้รูปมีโบว์ ข้อความ **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ ว.ส.** ขอบเหรียญมีลายบัว ด้านหลังตัว **เฒาะ** ขัดสมาธิ มีรัศมีและบัวรองรับ (**เฒาะ** คือพุทธเป็นอักษรขอมเขียนไขว้เป็นอักษรประดิษฐ์นั่นเอง วัดสัมพันธวงศ์ใช้เป็นตราประจำวัด) ขอบมีลายบัวรอบ พระคาถา "**พุทโธ อรหํ ธมฺโม อรหํ สงฺโฆ อรหํ อ.อ.ม.**" (คำย่อพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์) และเลข พ.ศ. ๒๕๑๗ มีโค้ดตอกเหรียญทองแดงรมสีเม็ดมะขาม ๓๑,๙๖๖ เหรียญ นวโลหะ ๓,๐๐๐ เหรียญ เงิน ๒,๐๐๐ เหรียญ และ ทองคำ ๑๗ เหรียญ

รุ่น ๘ ด้านหน้า

ด้านหลัง

๙.๒ เหรียญกลมเล็ก รูปเหมือนเหรียญใหญ่ ไม่มีโบว์ ขอบมีลายบัวรอบด้านหลังรูปและพระคาถาเหมือนเหรียญใหญ่ ข้อความ "**หลวงปู่แหวน สุจิณโณ ๑๗**" มีโค้ดตอกเหรียญทองแดงรมสีเม็ดมะขาม ๑๐,๐๐๐ เหรียญ นวโลหะ ๑,๕๐๐ เหรียญ และทองคำ ๑๗ เหรียญ

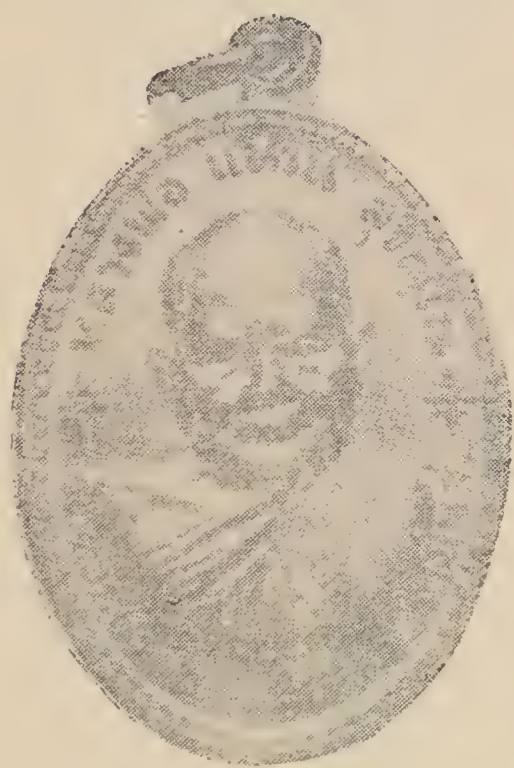

รุ่น ๘ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นอนามัยพร้าว รุ่น ๑๐ คณะข้าราชการและประชาชน อ. พร้าว สร้าง หาทุนสมทบสร้างสถานีอนามัย อ. พร้าว ทำพิธีเมื่อวันที่ ๒๕ ส.ค. ๑๗ เหรียญรูปไข่ หน้าตรง ครึ่งองค์ ห่มเฉียงพาดสังฆาฏิ ข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง อ. พร้าว จ. เชียงใหม่"** มีโค้ดตอกที่สังฆาฏิ ขอบมีลายกระจังตาอ้อยรอบ ด้านหลังตัวเฒาะ มีรัศมีมีบัวรองรับ พระคาถาอักษรขอม **"พุทโธ อรหํ ธมฺโม อรหํ สงฺโฆ อรหํ"** อักขระลานนา **"อุ อุ อุ อุ อุ อุ อะ อะ อะ อะ อะ อะ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๗"** ขอบมีลายไข่ปลารอบ เป็นเหรียญทองแดงรมดำ ๗๕,๐๐๐ เหรียญ

รุ่น ๑๐ ด้านหน้า

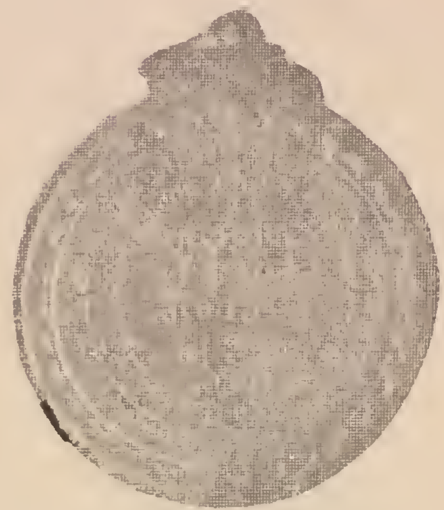
ด้านหลัง

เหรียญรุ่น ๘๕ รุ่น ๑๑ วัดดอยแม่ปั๋ง จัดสร้าง ทำพิธีเมื่อวันปวารณาออกพรรษา ที่ ๑ ต.ค. ๑๗ เป็นเหรียญกลม รูปคล้ายเหรียญรุ่น ๘๔ ของวัดสัมพันธวงศ์ ที่หูห่วงมีเลข ๘๕ ข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่"** ขอบมีลายบัวรอบ หันปลายกกีบออกด้านหลัง ลายบัวรอบพระคาถาอักษรลานนา **"พุทโธ อรหํ ธมฺโม อรหํ สงฺโฆ อรหํ"** เรียงตรงกลาง ๓ แถว เป็นวงรอบ ๒ ชั้น รวม ๗ คาบ ข้อความ **"พ.ศ. ๒๕๑๗ วัดสร้าง"** ทองแดงรมดำ ๘๔,๐๐๐ เหรียญ มีทั้งตอกโค้ด และไม่ได้ตอกเหรียญรุ่นนี้ต่อมาได้ทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คราวเสด็จ

พระราชดำเนิน วัดดอยแม่ปั๋ง เมื่อ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๑๗ จำนวน ๑,๐๐๐ เหรียญ จึงมีผู้เรียกว่า "**รุ่นทูลเกล้าฯ**" และในราวกลางปี ๒๕๑๙ มีทหารที่ทำการปราบปรามผู้ก่อการร้าย ๆ ที่เขาค้อ ได้ประสบอภินิหารจากเหรียญนี้ จึงมีผู้เรียกชื่อหนึ่งว่า "**รุ่นเขาค้อ**"

รุ่น ๑๑ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นไตรมาส รุ่น ๑๒ วัดใหม่เสนานิคม ซอยเสนานิคม กรุงเทพมหานคร สร้างปี ๒๕๑๗ เหรียญรูปเสมา หลวงปู่นั่งสมาธิห่มคลุมเต็มองค์ พระคาถาอักษรลานนา "**พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ**" ข้อความ "**หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง อ. พร้าว จ. เชียงใหม่** ด้านหลัง รูปเฉาะขัดสมาธิ มีรัศมีบัวรองรับ โบว์ พระคาถาอักษรขอม **นโมวิมุตตนํ นโมวิมุตติยา นโมพุทธายะ รุ่นไตรมาส ๒๕๑๗** ทองแดงรมดำ ๑๐,๐๐๐ เหรียญ

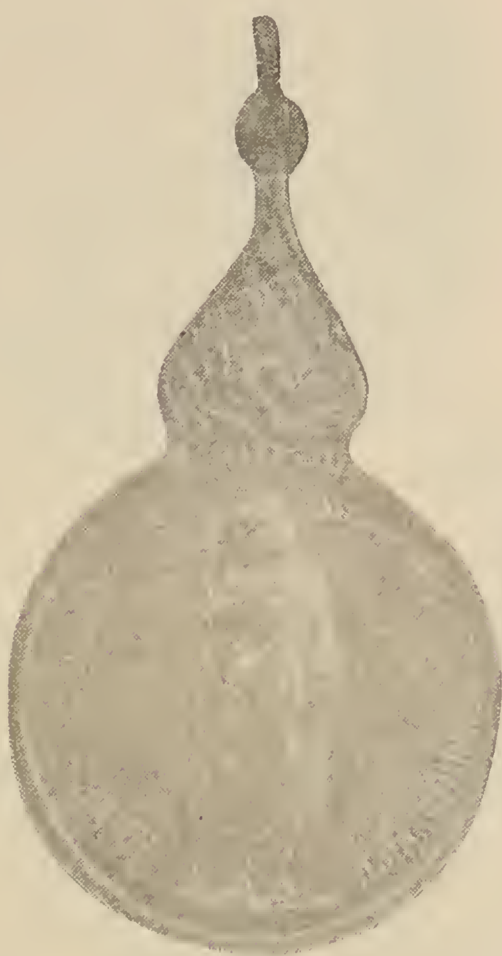

ด้านหน้า

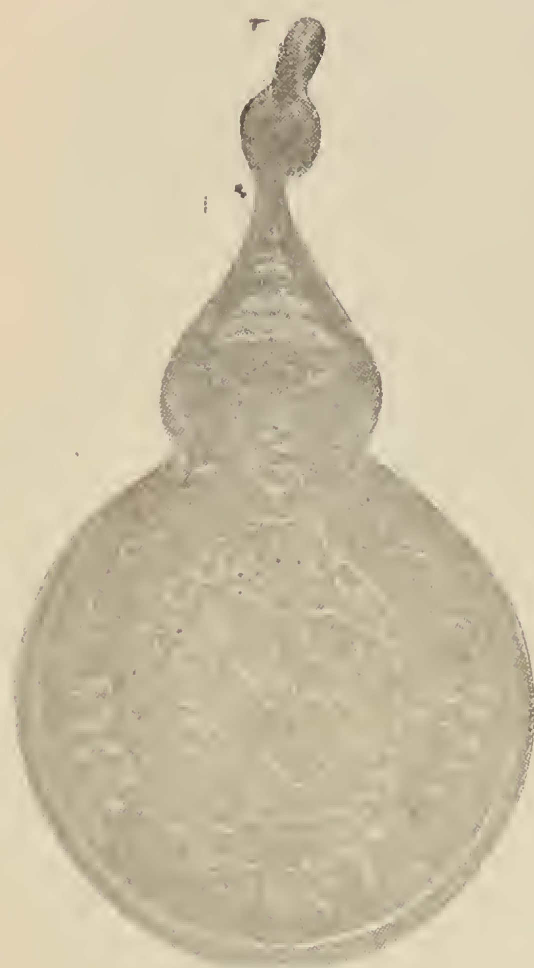

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นรวมใจ รุ่น ๑๓ ข้าราชบริภาร ทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งได้มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์จำนวน ๑๐๗,๙๙๙ บาท ทูลเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นทุนสร้างอุโบสถวัดเจดีย์สถาน อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่ ถวายเป็นพระราชกุศลครั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระประชวร ณ จ. เชียงใหม่ เมื่อ ๑๙ ม.ค. ๑๘ ต้องการให้มีเครื่องหมายเพื่อเป็นการแสดงถึงความสามัคคี ความห่วงใย ความภักดี และเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ สำหรับยึดเหนี่ยวให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น จึงได้จัดสร้างในปี ๒๕๑๘ นำเข้าพิธีเมื่อวันอุโบสถที่ ๑๕ มี.ค. ๑๙ และในวันงานทำบุญฉลองอายุ ๘๘ ปี หลวงปู่ เมื่อ ๑๖ มี.ค. ๑๙ รูปแหวนนพเกล้า ด้านหน้าหลวงปู่ยืนถือไม้เท้า ตอนบนมีลายหัวแหวนนพเกล้า พระคาถาอักษรลานนา ข้อความ "**หลวงปู่แหวน สุจิณโณ วัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่**" มีโค้ดตอก "๙" ด้านหลังมีรูปมหามงกุฎฯ อักษรไขว้ตรงกลาง มีรูปหัวใจคล้องเป็นลูกโซ่เป็นวงล้อมตัวอักษร คำว่า "**รวมใจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ถวายพระราชกุศล**" สีทองแดง เกือบสี่แสนเหรียญ

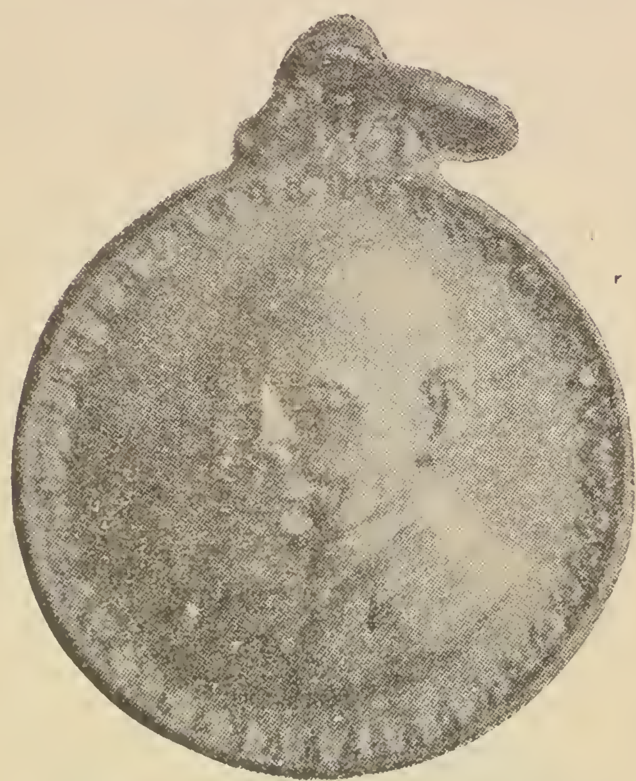

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นที่ ๘๔ รุ่น ๑๔ คณะวัดตรีรัตนาราม อ. เมือง จ. ระยอง ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระเนกขัมบุนี (ประจวบนนทปญฺโญ) เจ้าอาวาสได้เล็งเห็นภยันตราย และความยากลำบากของทหารตำรวจชายแดน จึงชักชวนทายกทายิกาบริจาคทุนทรัพย์ สร้างเหรียญหลวงปู่ขนาดเล็ก ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อพระราชทานแก่ทหาร – ตำรวจชายแดน นำเข้าพิธีในวันที่ ๑๕ มี.ค. ๑๗ อันเป็นวันอุโบสถ หลวงปู่แผ่เมตตาหลังจากฟังพระปาฏิโมกจบแล้ว และวันทำบุญฉลองอายุหลวงปู่ เมื่อ ๑๖ มี.ค. ๑๗ พร้อมเหรียญรวมใจด้านหน้าเหมือนเหรียญเล็ก ๘๔ วัดสัมพันธวงศ์ (๙.๒) แต่ที่หูห่วงเป็นเลข ๘๗ ด้านหลังมีตัวเฒาะ มีรัศมี มีบัวรองรับ อ. อุ. ม. ข้อความ "**หลวงปู่แหวน สุจิณโณ คณะวัดตรีรัตน์ฯ ระยองสร้าง ๑๙**" เนื้อทองแดงรมสีเม็ดมะขาม ๕๐,๐๐๐ เหรียญ

ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญเสมา รุ่น ๑๕ สร้างโดยทายกวัดเจดีย์หลวง เข้าพิธีงานฉลองอายุหลวงปู่ เมื่อ ๑๖ มี.ค. ๑๙ ทำแบบเหรียญวัดหนัง รูปหลวงปู่นั่งพับเพียบ พาดสังฆาฏิ มีอักขระขอมเหนือรูป อ. อุ. อ. ย่อความ "**หลวงปู่ แหวน สุจิณโณ ดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่**" ด้านหลังมีเฒาะ มีรัศมี พระคาถาอักษรขอม "**พุทโธ อรหํ ธมฺโม**

อรหํ สงฺโฆ อรหํ ทุติยัมปิ พุทโธ อรหํ ทุติยมฺปิ ธมฺโม อรหํ ทุติยมฺปิ สงฺโฆ อรหํ ตติยมฺปิ พุทโธ อรหํ ตติยมฺปิ ธมฺโม อรหํ ตติยมฺปิ สงฺโฆ อรหํ" ข้อความ "**วัดสร้างฉลองอายุ ๘๗ ปี ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๙**" เนื้อทองแดง รมน้ำตาล ประมาณ ๑๐,๐๐๐ เหรียญ มีเนื้อเงินและทองคำด้วย

ด้านหน้า

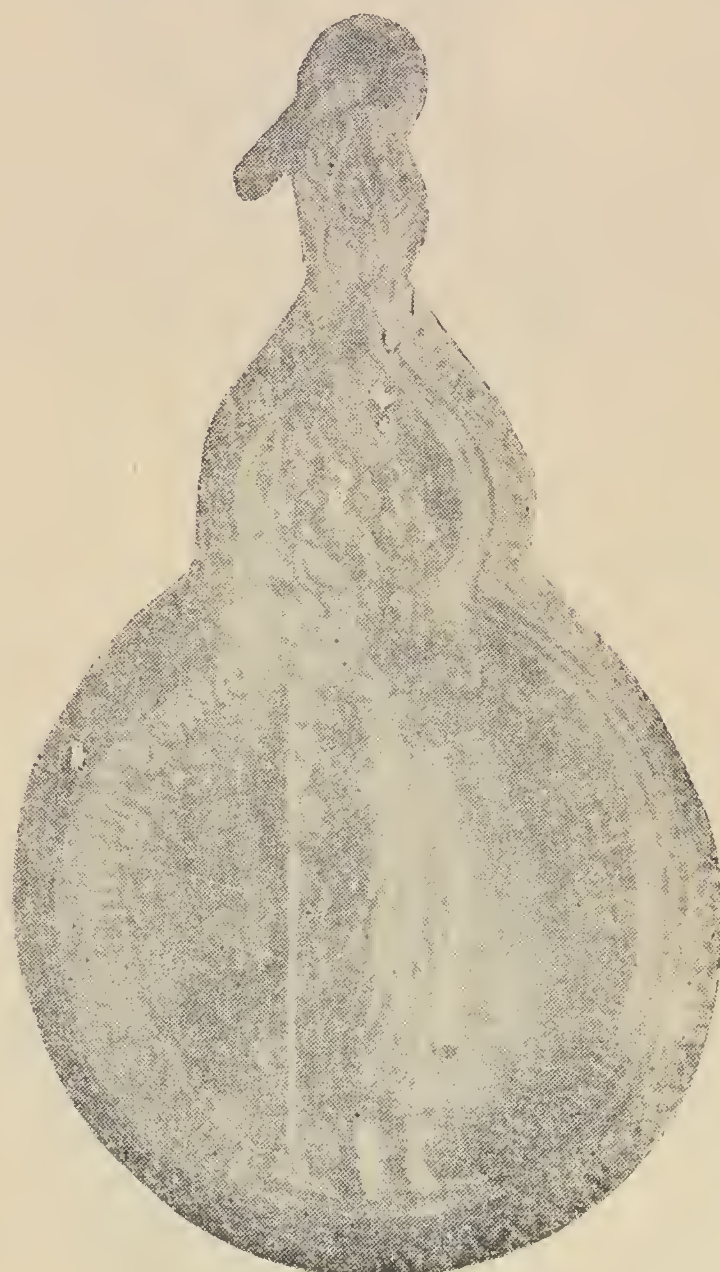

ด้านหลัง

เหรียญ ภ.ป.ร. รุ่น ๑๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชศรัทธาให้จัดสร้าง เพื่อพระราชทานแก่ทหารและตำรวจชายแดน เมื่อปี ๒๕๑๙ ด้านหน้าเหมือนเหรียญรวมใจ แต่ไม่ตอกเลข ๙ ด้านหลัง มีพระปรมาภิไธยย่อ **ภ.ป.ร.** ภายใต้พระมหามงกุฎ ข้อความ "**พระราชศรัทธา ๒๕๑๙**" เหรียญทองแดง ๙๙,๙๙๙ เหรียญ

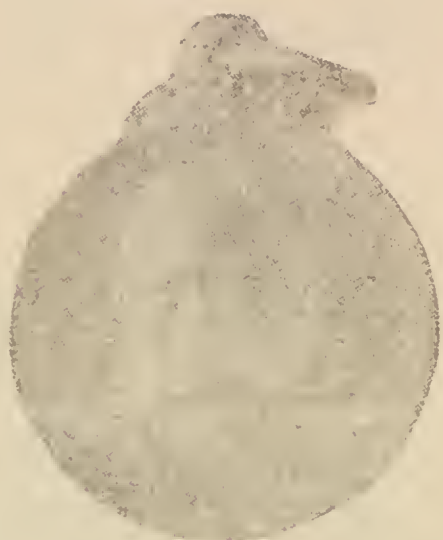

รุ่น ๑๖ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่นสร้างโบสถ์ รุ่น ๑๗ เนื่องด้วยวัดดอยแม่ปั๋ง ได้เริ่มดำเนินการก่อสร้างอุโบสถ สำหรับใช้เป็นสถานที่ทำสังฆกรรมบรรพชาอุปสมบทกุลบุตร สืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ประมาณค่าก่อสร้าง ๓ ล้านบาท จึงจัดสร้างเหรียญนี้ขึ้น หลวงปู่แผ่เมตตาให้ เมื่อวันที่ ๒ ก.ย. ๑๙ เป็นเหรียญกลมเล็ก รูปหน้าตรงห่มคลุมครึ่งองค์ มีลายบัวรอบ ข้อความ **"หลวงปู่แหวน สุจิณโณ"** ด้านหลัง มีพระคาถาอักษรลานนา **"สิทธนํ ลาภํ พุทธปิตตํ ธัมมกันตํ สังฆปิตต นโมวิมุตตานํ นโมวิมุตตาติยา น มะ อุ อํ คะ"** ข้อความ **"รุ่นสร้างอุโบสถ วัดดอยแม่ปั๋ง ๒๕๑๙"** ทองแดงรมสีเม็ดมะขาม ๑๐,๐๐๐๐ เหรียญ ทองขาวประมาณ ๑๕,๐๐๐ เหรียญ (ทองขาวสำหรับแจกในงานที่ระลึกต่าง ๆ และแจกทหารผู้ได้รับบาดเจ็บ ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎ ฯ เมื่อ ๒๙ ธ.ค. ๑๙ จำนวน ๒,๐๐๐ เหรียญ)

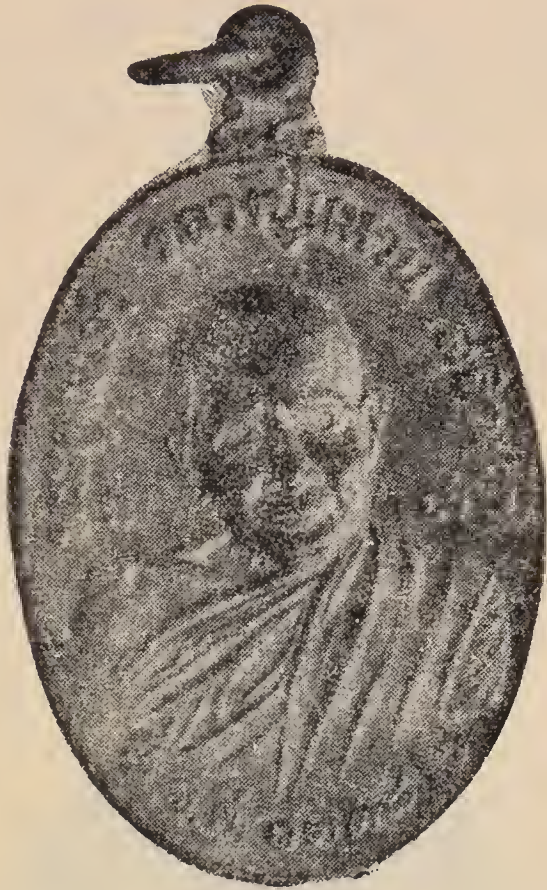
รุ่น ๑๗ ด้านหน้า

ด้านหลัง

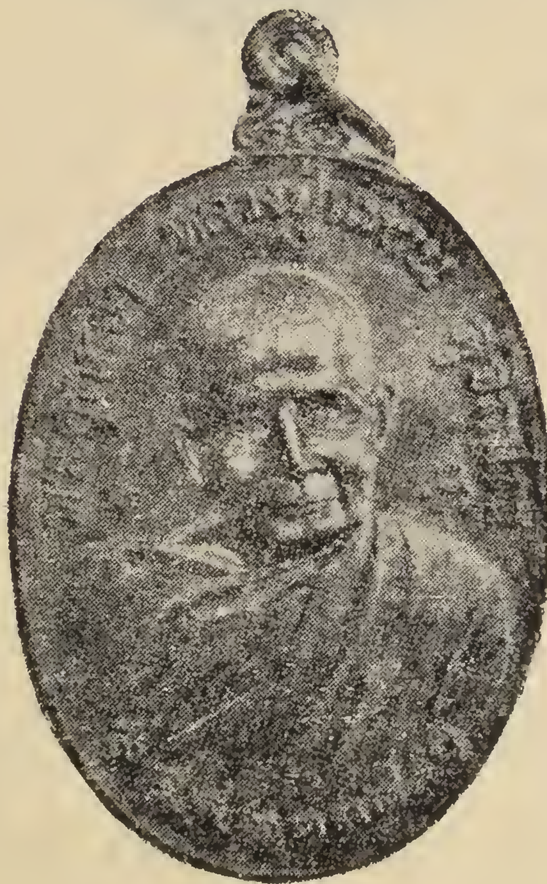
เหรียญอธิษฐานจิต รุ่นทูลเกล้า รุ่น ๑๘ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดสร้าง เพื่อหาทุนตั้งมูลนิธิหลวงปู่ส่วนหนึ่ง และสมทบทุนมูลนิธิสายใจไทยอีกส่วนหนึ่ง เมื่อเดือน พ.ย. ๑๙ เป็นเหรียญรูปไข่หน้าตรง หูห่วงมีเลข ๘๘ อักขระขอม **"นะชาลีติ"** ข้อความ **"พระคุณเจ้าหลวงปู่แหวน สุจิณโณ จ.ศ. ๑๓๓๘"** ด้านหลังที่หูห่วงตอกเลข ๙ บุ๋มลง มีรูปพญาครุฑแบกพระมหามงกุฎ อันเป็นเครื่องหมายของสำนักงานทรัพย์สิน ฯ พระคาถาอักษรขอม **"พุทโธ อรหํ ธมโม อรหํ สงโฆ อรหํ อ. อุ. ม."** ข้อความ **"ลาภผล บารมี พูนทวี สุข วัดดอยแม่ปั๋ง จ. เชียงใหม่"** จำนวนที่สร้าง ๙,๙๙๙ เหรียญ มีอยู่ ๒ แบบ คือ

๑๘.๑ ข้อความด้านหลังใต้พระคาถาใช้คำว่า **วัดดอยแม่ปั๋ง จ. เชียงใหม่** เป็นเหรียญที่ถวายวัดดอยแม่ปั๋ง จัดหาทุนตั้งมูลนิธิหลวงปู่ มีเหรียญทองแดงรมดำ ๓,๐๐๐ เหรียญ และเหรียญนวโลหะ ๑,๐๐๐ เหรียญ

๑๘.๒ ด้านหลังข้อความ **"อธิษฐานจิต รุ่นทูลเกล้า ฯ"** เป็นเหรียญที่คณะกรรมการจัดให้บูชาสมทบทุนมูลนิธิสายใจไทย ซึ่งได้จัดพิธีพุทธาภิเษก อีกครั้งหนึ่ง ณ พระอุโบสถ วัดราชบพิธ เมื่อ ๑๑ ธ.ค. ๑๙

เหรียญ ม.ว.ก. รุ่น ๑๘ เป็นเหรียญที่ **สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมงกุฎราชกุมาร** พระราชทานแก่แขกผู้รับเชิญในวันอภิเษกสมรส เมื่อ ๓ มกราคม ๒๕๒๐ รูปด้านหน้าเหมือนเหรียญรวมใจขนาดใหญ่กว่าเหรียญรวมใจเล็กน้อย ไม่ได้ตอกเครื่องหมายเลข ๙ ด้านหลังมีพระนามาภิไธยย่อ **ม.ว.ก.** ภายใต้พระเกี้ยว มีรัศมี ขอบเหรียญด้านล่างมีช่อดอกบัวผูกด้วยโบว์ มีเลข พ.ศ. ๒๕๑๙ หลวงปู่แผ่เมตตาเมื่อ วันที่ ๒ ม.ค. ๒๐ เป็นเหรียญทองแดงทั้งหมด ประมาณ ๒๐,๐๐๐ เหรียญ

รุ่น ๑๘ ด้านหน้า

ด้านหลัง

เหรียญรุ่น ๘๙ รุ่น ๒๐ คณะศิษย์ร่วมกันสร้าง โดยการสนับสนุนของวัดสัมพันธวงศ์ และได้รับฉันทานุมัติจาก พระอาจารย์ หนู สุจิตโต เจ้าอาวาสวัดดอยแม่ปั๋ง เพื่อหาทุนทอดผ้าป่า ๕ พ.ค. ๒๐ จำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท และทอดกฐินในปีนี้ จำนวนเงิน ๑,๘๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท เป็นเหรียญรูปไข่ ด้านหน้ารูปเหมือนครึ่งตัว มีชื่อ **หลวงปู่แหวน สุจิณโณ** ด้านหลัง เป็นรูปใบเสมา จารึกคาถา **พุทโธ อรหํ ธมฺโม**

อรหํ สังโฆ อรหํ ใต้ฐานใบเสมามีดอกบัวรองรับ บนใบเสมามียันต์อุณาโลม มีตัวอักษรบอกวัตถุประสงค์ในการสร้างหาเงินสมทบทุนสร้างอุโบสถวัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่ ๕ พ.ค. ๒๐ เงินส่วนที่เหลือถวายวัดทั้งสองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายทั่วไป

รุ่น ๒๐ ด้านหน้า

ด้านหลัง

จำนวนที่จะสร้างเหรียญชุดพิเศษ (ทอง–เงิน–นวโลหะ–ทองแดง) สำหรับกรรมการ ๒๐๐ ชุด สำหรับบุคคลทั่วไปได้เช่าบูชา ๙๙ ชุด ๆ ละ ๔,๐๐๐.๐๐ บาท เหรียญ นวโลหะ ๙๙๙๙ เหรียญ ค่าเช่าบูชา เหรียญละ ๑๐๐ บาท เหรียญทองแดง ๓๐,๐๐๐ เหรียญ ค่าเช่าบูชาเหรียญละ ๓๐ บาท

เหรียญนี้ออกให้เช่าบูชา ในวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๐ โดยผ่านพิธีการแผ่เมตตาจิตจากหลวงปู่แหวน สุจิณโณ ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ณ พระวิหารวัดดอยแม่ปั๋ง เชียงใหม่

เหรียญรูปเหมือนหลวงปู่ทั้งหมด ที่จัดรวมไว้นี้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจจะได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป ยังมีชนิดที่ทำแบบเหรียญ แต่ติดเข็มเป็นแบบเข็มกลัด ไม่มีหูห่วง คือ เข็มกลัดรูปใบโพธิ์เมื่อปี ๒๕๑๗ เข็มกลัดและเข็มติดเนคไท แบบกลม ๒๕๑๙ ส่วนเหรียญที่ทำก่อน พ.ศ. ๒๕๑๔ และเหรียญกลมอีก ๓ แบบ ที่วัดต่าง ๆ จัดทำขึ้นโดยประกอบพิธีพุทธาภิเษกที่วัดนั้น ๆ เอง มีได้รวมไว้ด้วย.

รายนามท่านที่เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๒๑	มารดา, ภริยา และ บุตร
วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๑	กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๑	ศิษย์บวรนิเวศ รุ่น ๒๔๙๐
วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๒๑	พลอากาศโท อุสาห์ ชัยนาม และ ภริยา
วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๑	เพื่อนโรงเรียนเสนาธิการทหารอากาศ รุ่นที่ ๒๐ โรงเรียนวัดมะลิ
วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๑	หนังสือวารสารดรุณี
วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๒๑	พลอากาศเอก หะริน หงสกุล และ คุณหญิง
วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๒๑	โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ
วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๒๑	ภริยา บุตร
วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๑	ข้าราชการกองสนับสนุน กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ

เจ้าภาพ

เจ้าภาพขอกราบขอบพระคุณและขอบคุณผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนนายแพทย์ และนางพยาบาล โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชที่ได้เอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี ขณะที่ นาวาอากาศเอก หิรัญ ดวงนิล ป่วย

ท่านที่เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

ท่านที่ให้เกียรติไปร่วมพระราชทานเพลิงศพ

หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง เจ้าภาพขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

โรงพิมพ์
ข่าวทหารอากาศ

นาวาอากาศโท เสริญ ด้วงสง

กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ผู้พิมพ์ และ ผู้โฆษณา พุทธศักราช ๒๕๒๑

